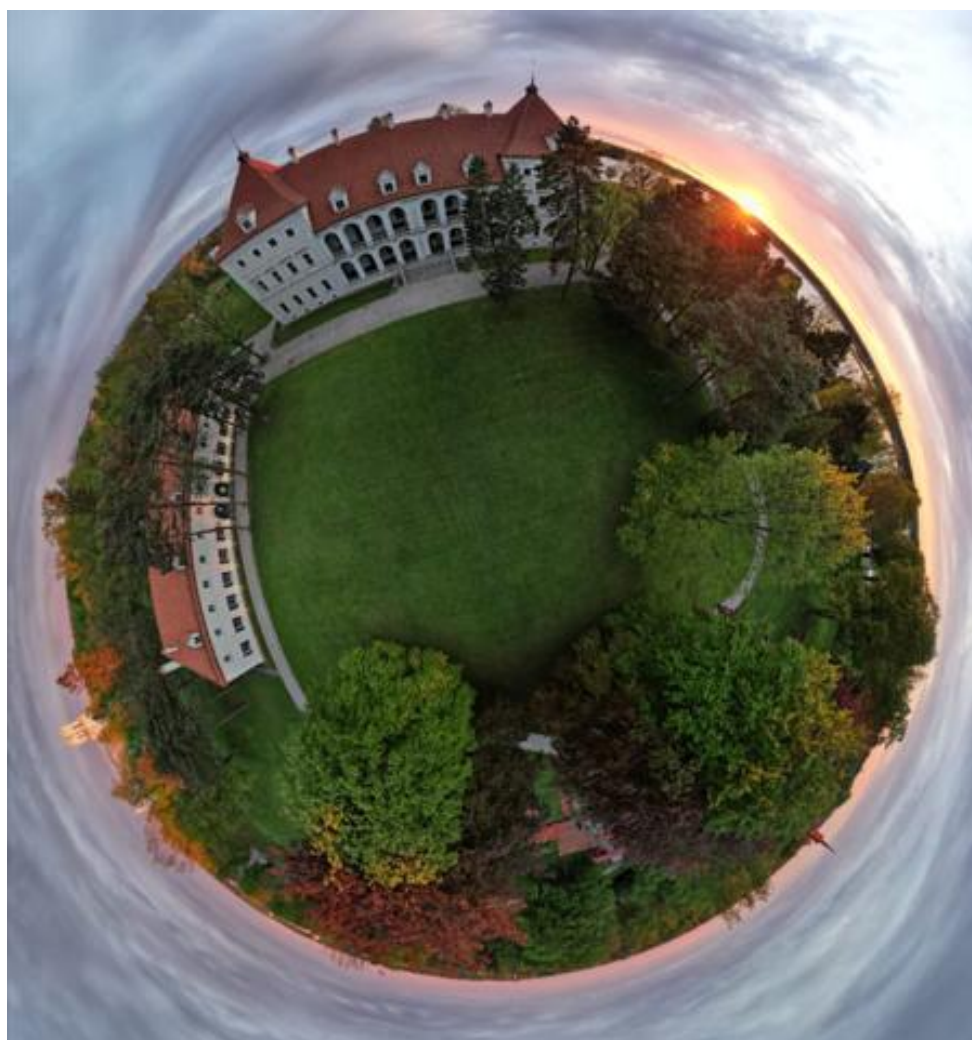

**Bendrai finansuoja
Europos Sąjunga**

BIRŽŲ MIESTO VIETOS VEIKLOS GRUPĖS STRATEGIJA 2023-2027 M.

(BIRŽŲ SŪKURYS)

**Biržai
2023**

TURINYS

IVADAS	3
1. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO TERITORIJA IR GYVENTOJŲ, KURIEMS TAIKOMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, APIBRĖŽTIS	6
1.1. TERITORIJA	6
1.2. GYVENTOJAI	7
2. TERITORIJOS, KURIAI RENGIAMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, ANALIZĖ	8
2.1. POREIKIŲ IR GALIMYBIŲ ANALIZĖ	8
2.1.1. DEMOGRAFINĖ APLINKA	8
2.1.2. SOCIALINĖ IR GYVENAMOJI APLINKA	10
2.1.3. EKONOMINĖ APLINKA	19
2.2. STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ IR GRĖSMIŲ ANALIZĖ	24
3. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR JŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS RODIKLIAI, ĮSKAITANT IŠMATUOJAMAS REZULTATO SIEKTINAS REIKŠMES	29
4. GYVENAMOSIOS VIETOVĖS BENDRUOMENĖS DALYVAVIMO RENGIANČIA STRATEGIJĄ EIGA	29
4.1. VIEŠIEJI PRISTATYMAI IR KONSULTACIJOS	29
5. BIRŽŲ Miesto 2023-2027 M. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS FINANSINIS VEIKSMŲ PLANAS	34
6. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS VALDYMO, STEBĖSENOS IR VERTINIMO TVARKA	39
6.1. VPS VALDYMAS, STEBĖSENA, VERTINIMAS IR KEITIMAI	39
7. BIRŽŲ Miesto 2023-2027 M. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS PRIEDAI	41

IVADAS

Biržų miesto vietos veiklos grupės strategijos 2023-2027 m. (Biržų kūrybos) (toliau – Strategija) rengėjas – asociacija Biržų miesto vietos veiklos grupė (toliau – BMVVG), kuri buvo įsteigta 2014 m. rugsėjo 12 d. kaip jungtinis juridinis asmuo, savo sudėtimi apimantis vietos valdžios, verslo ir nevyriausybinių (toliau – NVO) sektoriaus atstovus. BMVVG valdymo sistemoje išskiriamos trys valdymo pakopos: visuotinis narių susirinkimas, kolegialus valdymo organas - valdyba (turinti sprendimų teisę), ir vienasmenis valdymo organas - pirmininkas. Siekiant užtikrinti lygiavertę balso teisę, kiekvienas sektorius BMVVG valdyboje yra atstovaujamas 3 narių.

Rengdama Strategiją BMVVG siekia įstatuose numatytų tikslų:

- Aktyviai dalyvauti rengiant ir įgyvendinant miesto plėtros planus bei programas Biržų mieste, rengti ir įgyvendinti Biržų miesto vietos veiklos grupės strategijas, aktyviai įtraukiant organizacijas, atstovaujančias neįgaliesiems, vyresnio amžiaus žmonėms, jaunimui bei kitiems, turintiems mažesnes funkcines galimybes arba dėl socialinių priežasčių mažiau įtrauktiems į jiems aktualių sprendimų priėmimą, užtikrinant, kad bus užkirstas kelias bet kokiai diskriminacijai dėl lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, negalios, lytinės orientacijos, etninės priklausomybės, religijos ar kitų pagrindų;
- telkti suinteresuotų vietos valdžios, verslo, nevyriausybinių ir kitų įstaigų bei organizacijų pastangas ieškant tinkamiausių sprendimų miesto ekonominei ir socialinei gerovei kelti;
- skatinti aktyvią įtrauktį, siekiant propaguoti lygias galimybes ir aktyvų dalyvavimą, palaikyti vietines miesto žmonių iniciatyvas verslo, gamtos apsaugos, švietimo, kultūros, socialinės paramos, įsidarbinamumo didinimo ir kitose srityse.

BMVVG vietos plėtros strategijos rengimo tikslas - prisidėti prie socialinio, užimtumo ir verslo sektorių plėtros Biržų mieste, mažinant Biržų miesto gyventojų socialinę atskirtį, gerinant vietos gyventojų įsidarbinimo galimybes bei skatinant verslo ir socialinio verslo kūrimą bei plėtrą.

BMVVG vietos plėtros strategija „Biržų miesto vietos veiklos grupės strategija 2023-2027 m.“ (Biržų kūrybos) (toliau – Strategija) parengta atsižvelgiant į vietos valdžios, verslo, nevyriausybinių sektoriaus (NVO) atstovų bei pavienių, jokiam sektoriui savęs nepriskiriančių aktyvių Biržų miesto gyventojų išreikštus poreikius. Poreikiai, lūkesčiai ir pasiūlymai buvo išgryninti viešų konsultacijų metu, remiantis Biržų gyventojų poreikių apklausos rezultatais, focus grupių diskusijų metu, pateiktomis projektinių pasiūlymų idėjomis, kurios padėjo identifikuoti opiausias ir svarbiausias vietos teritorijos gyventojų problemas. Remiantis statistinių duomenų, strateginių dokumentų ir gyventojų nuomonės tyrimo duomenimis, išgryninti ir Strategijoje iškelti du tikslai:

1. Didinti socialinę įtrauktį Biržų mieste;
2. Didinti Biržų miesto gyventojų ekonominę aktyvumą ir integracijos į darbo rinką galimybes.

Strategijoje įtvirtinti tikslai, uždaviniai ir veiksmai atitinka 2021-2027 m. investicijų programos 4.7 uždavinio „Skatinti aktyvią įtrauktį, siekiant propaguoti lygias galimybes ir aktyvų dalyvavimą ir gerinti įsidarbinamumą“ ir 4.9 uždavinio „Didinti socialinę ir ekonominę marginalizuotų bendruomenių, migrantų ir nepalankias sąlygas turinčių grupių integraciją įgyvendinant integruotas priemones, įskaitant aprūpinimą būstu ir socialinių paslaugų teikimą“ nuostatas.

Taikant bendruomenių inicijuotos vietos plėtros (BIVP) metodą, Biržų miesto vietos veiklos grupė sėkmingai įgyvendino pirmąją vietos plėtros strategiją „Biržų miesto plėtros strategija 2016-2020 m.“ Įgyvendinant strategiją buvo siekiama dviejų tikslų: pagerinti Biržų miesto gyventojų ekonominę aktyvumą ir integraciją į darbo rinką bei skatinti socialinę integraciją, užtikrinant gyventojų poreikius atitinkančių socialinių ir kitų susijusių paslaugų teikimą.

Igyvendinant strategiją pasiektos visos rodiklių siektinos reikšmės, dalis jų buvo viršytos. 2017-2022 m. laikotarpiu pasiekta (remiantis įgyvendinimo ataskaitos duomenimis už 2022 m.):

- Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO – 30 (planuota 18);
- Projektų veiklų dalyvių skaičius – 1583 (planuota 937);
- Sustiprinta pradedančių verslų – 49 (planuota 26);
- Sukurtas bendradarbiavimo tinklas tarp Biržų miesto ir Biržų rajono VVG teritorijoje veikiančių viešojo sektoriaus institucijų, NVO ir verslo subjektų – 1 (planuota 1);
- BIVP projektų veiklų dalyviai, kurių padėtis darbo rinkoje pagerėjo, praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose, proc. -25 (planuota 20);
- Teikiamos naujos socialinės ir kitos paslaugos – 39 (planuota 8);
- Integravimui skirtose veiklose dalyvavę asmenys – 20 (planuota 10);
- Socialinių partnerių organizacijose ar NVO savanoriaujančių dalyvių (vietos bendruomenės nariai) dalis praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose, proc. – 15 (planuota 10).

Atsižvelgiant į pasiektus ir lūkesčius viršijusius pirmosios vietos plėtros strategijos rezultatus, BMVVG parengė antrąją Strategiją, kuri parengta remiantis Europos Komisijos 2022 m. rugpjūčio 3 d. sprendimu Nr. C(2022) 5742 patvirtinta 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programa, Projektų administravimo ir finansavimo taisyklės, patvirtintomis LR finansų ministro 2022 m. birželio 22 d. įsakymu Nr. 1K-237 „Dėl 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos ir ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ įgyvendinimo“ su visais pakeitimais, LR vidaus reikalų ministro 2022 m. spalio 28 d. įsakymu Nr. 1V-672 patvirtintomis taisyklėmis „Vietos plėtros strategijų rengimo ir atrankos taisyklės, Biržų rajono savivaldybės tarybos 2023 m. kovo 29 d. Nr. T-78 patvirtintu Biržų rajono savivaldybės 2023-2030 m. strateginiu plėtros planu, Biržų rajono savivaldybės tarybos 2023 m. sausio 26 d. sprendimu Nr. T-1 patvirtintu Biržų rajono savivaldybės 2023–2025 metų strateginiu veiklos planu, Biržų rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos 2022 m. vasario 15 d. posėdyje Nr. TJ-3 patvirtinta Biržų rajono jaunimo problemų sprendimo rajono savivaldybėje tyrimo ataskaita ir kitais dokumentais bei teisės aktais, skirtais bendruomeninių ir kitų nevyriausybinių organizacijų, verslo įmonių/organizacijų ir valdžios institucijų atstovams, kitoms interesų grupėms, savivaldybės gyventojams.

Strategijos integruotumas.

Į Strategijos rengimą buvo įtraukti įvairių sektorių (verslo, nevyriausybinių, vietos valdžios) atstovai bei nei vienam iš sektorių savęs nepriskiriantys Biržų miesto gyventojai ir buvo atsižvelgiama į jų nuomones, pasiūlymus ir rekomendacijas. Tai leido įvertinti skirtingus požiūrius ir kitokias galimybes bei priimti tinkamiausius sprendimus Biržų miestui.

Strategija tiesiogiai prisideda prie **Panevėžio regiono 2022 - 2030 m. plėtros plane** numatytos 1. Tikslų „Didinti regiono investicinį patrauklumą aukštesnę pridėtinę kuriančio verslo plėtrai“, nes Strategijoje numatyti 2. tikslų „Didinti Biržų miesto gyventojų ekonominį aktyvumą ir integracijos į darbo rinką galimybes“, 2.1. uždavinio „Vykdyti veiklas, skirtas Biržų miesto gyventojų darbinių verslumo įgūdžių ugdymui, skatinant jaunų verslo subjektų kūrimąsi ir plėtrą, bendradarbiavimo tinklų kūrimą“, 2.1.1. veiksmu „Naujų profesinių specialybių, darbinių įgūdžių suteikimas“, 2.1.2. veiksmu „Socialinio verslo kūrimas ir plėtra Biržų mieste“ ir 2.1.3. veiksmu „Biržų miesto gyventojų verslumo skatinimas, naujo verslo kūrimui bei plėtrai reikalingų gebėjimų ir priemonių suteikimas“ bus siekiama įgalinti gyventojus prisitaikyti prie darbo rinkos poreikių, skatinti naujo verslo (ypač socialinio verslo) kūrimąsi ir plėtrą, taip prisidedant prie vietos verslo ir gyventojų ekonominio aktyvumo skatinimo bei teigiamų socialinių pokyčių visuomenėje kūrimo ir plėtros.

Strategija taip pat prisidės prie Panevėžio regiono plėtros plane numatyto 7 Tikslų „Didinti socialinių paslaugų ir infrastruktūros prieinamumą, nes Strategijos 1 tikslų „Didinti socialinę įtrauktį Biržų mieste“ 1.1. uždavinio „Skatinti socialinę integraciją, užtikrinant gyventojų poreikius

atitinkančių socialinių ir kitų susijusių paslaugų teikimą Biržų miesto gyventojams“ 1.1.1 veiksmu „Teikti bendrąsias, specialiąsias ir kitas socialines ir sociokultūrines paslaugas, atitinkančias Biržų miesto gyventojų poreikius“ bus siekiama skatinti socialinę atskirtį patiriančių asmenų įtrauktį į bendruomenę per socialines paslaugas ir sociokultūrines veiklas bei plečiant nevyriausybinių organizacijų veiklą socialinėje srityje.

Strategija tiesiogiai prisideda prie **Biržų rajono savivaldybės tarybos 2023 m. kovo 29 d. sprendimu Nr. T-78 patvirtinto Biržų rajono savivaldybės 2023-2030 m. strateginio plėtros plano** 1 tikslo „Sudaryti sąlygas investicijas skatinančiai ekonominei aplinkai ir konkurencingam žemės ūkiui“ 1.2. uždavinio „Paskatinti gyventojų verslumą ir ekonominį mobilumą, viešojo ir privataus sektorių bendradarbiavimą“, nes Strategijos 2. tikslu „Didinti Biržų miesto gyventojų ekonominį aktyvumą ir integracijos į darbo rinką galimybes“, 2.1. uždaviniu „Vykdėti veiklas, skirtas Biržų miesto gyventojų darbinių ir verslumo įgūdžių ugdymui, skatinant jaunų verslo subjektų kūrimąsi ir plėtrą, bendradarbiavimo tinklų kūrimą“ bei 2.1.1. veiksmu „Naujų profesinių specialybių, darbinių įgūdžių suteikimas“, 2.1.2. veiksmu „Socialinio verslo kūrimas ir plėtra Biržų mieste“ ir 2.1.3. veiksmu „Biržų miesto gyventojų verslumo skatinimas, naujo verslo kūrimui bei plėtrai reikalingų gebėjimų ir priemonių suteikimas“ siekiama paskatinti Biržų miesto gyventojų verslumą, įsidarbinamumą, taip sudarant palankias sąlygas verslo kūrimui bei plėtrai, gyventojų integracijai į darbo rinką.

Strategija taip pat tiesiogiai prisideda prie 2.2. tikslo „Užtikrinti socialinę saugumą bei saugią aplinką savivaldybės gyventojams ir svečiams“ 2.2.1 uždavinio „Pagerinti socialinių paslaugų kokybę ir prieinamumą, padidinti jų aprėptį“, 2.2.2 uždavinio „Paskatinti socialinę integraciją“, nes Strategijos 1 tikslo „Didinti socialinę įtrauktį Biržų mieste“ 1.1. uždavinio „Skatinti socialinę integraciją, užtikrinant gyventojų poreikius atitinkančių socialinių ir kitų susijusių paslaugų teikimą Biržų miesto gyventojams“ 1.1.1 veiksmu „Teikti bendrąsias, specialiąsias ir kitas socialines ir sociokultūrines paslaugas, atitinkančias Biržų miesto gyventojų poreikius“ ir 1.1.2. veiksmu „Įvairių sociokultūrinių paslaugų teikimo užtikrinimas Biržų miesto gyventojams ir atvykusiems /grįžusiems gyventi į Biržus, kitataučiams, karo pabėgėliams ir kt., atsižvelgiant į jų poreikius“ soacialinę atskirtį patiriantiems gyventojams numatoma teikti bendrąsias ir specialiąsias socialines, sociokultūrines paslaugas, kurios didins socialinę įtrauktį į bendruomenę ir gerins tokių asmenų socialinę padėtį.

Strategijos novatoriškumas. BMVVG strateginis plėtros dokumentas, orientuotas į socialinės įtraukties didinimą, nedarbo mažinimą, verslo ir socialinio verslo kūrimo ir plėtros skatinimą, sutelkiant vietos bendruomenės, nevyriausybinių organizacijų, verslo ir vietos valdžios ryšius. Strategijos rengimo eigoje susiformavo naujas požiūris, kad tai reali galimybė, apjungiant įvairių sektorių ir vietos partnerių pajėgas, patiems spręsti susidariusias aktualias problemas nuolat keičiantis informacija, tobulinant paslaugas ir teikiant naujas, kūrybiškai pritaikant savo ir kitų miestų, su kuriais partneriauta 2017-2022 m., gerąją patirtį ir inovacijas.

Igyvendinant Strategiją, socialinės įtraukties didinimas vyks ne per socialines išmokas, o per socialines integracijos veiklas, užimtumo veiklas, taip siekiant tvaresnių ir ilgalaikių rezultatų. Tai yra naujo požiūrio vystymas Lietuvos lygmenyje, todėl tam bus pasitelkiama ir užsienio partnerių patirtis, nes turime užmezgę kontaktus su Čekijos, Švedijos, Portugalijos, Italijos, Nyderlandų vietos veiklos grupėmis, vadovausimės „Handbook of Territorial and Local Development Strategies" (Teritorinių ir vietos plėtros strategijų vadovas) rekomendacijomis. Taip pat planuojame naudotis Europos miestų iniciatyvos galimybėmis (www.urban-initiative.eu).

Strategijos įgyvendinimo metu numatoma į veiklas įtraukti Ukrainos karo pabėgėlius (asmenis, kuriems taikoma laikinoji apsauga Lietuvoje nuo 2022-03-04; asmenis, turinčius Migracijos departamento išduotą registracijos pažymą; asmenis, kuriems išduotas leidimas gyventi Lietuvoje) (toliau – karo pabėgėliai), skatinant jų integraciją į vietos bendruomenę, tai yra nauja Biržų rajono savivaldybės lygmenyje.

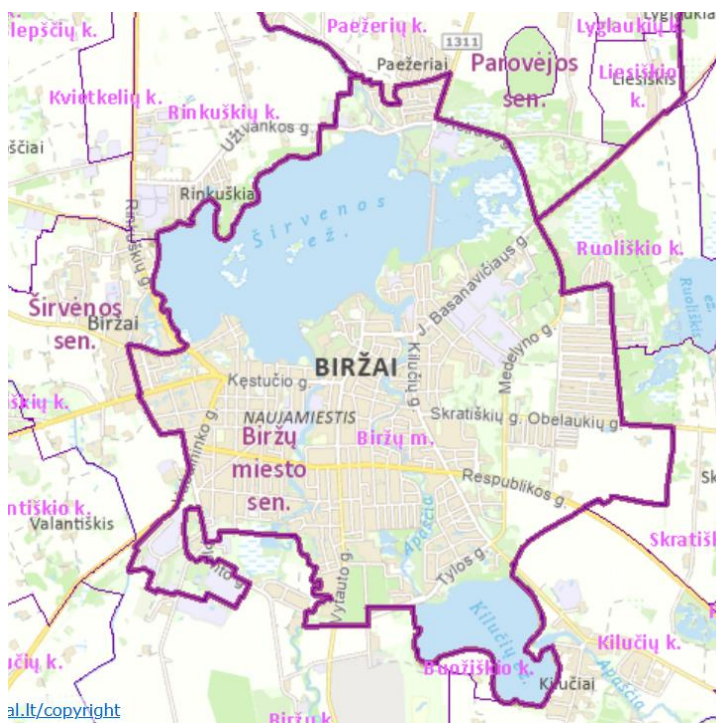
BMVVG nariai svarstė dėl Strategijos, didelės apimties ilgalaikio projekto pavadinimo, kuris būtų neformalus ir suprantamesnis Strategijos vykdytojams (BMVVG nariams ir organizacijoms, įgyvendinsiančioms projektus), nes terminas „miesto plėtos“ ankstesniame laikotarpyje klaidino gyventojus ir šį terminą siedavo su viešosios miesto infrastruktūros gerinimu. Pasiūlymai buvo "Galimybių smegduobė", "Smegduobių versmės", "Šiaurinis vėjas", "Biržų verpetas", "Biržų kūryba", "Šiaurinė žvaigždė". Po balsavimo pasirinktas papildomas strategijos pavadinimas "Biržų kūryba", kuris labiausiai atspindi siekiamą Biržų miesto gyventojų įtraukties didinimą ir ekonominį aktyvinimą.

1. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO TERITORIJA IR GYVENTOJŲ, KURIEMS TAIKOMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, APIBRĖŽTIS

1.1. TERITORIJA

Vietos plėtos įgyvendinimo teritorija - Biržų miesto teritorija. Biržai – Šiaurės Lietuvoje prie Širvėnos ežero įsikūręs miestas, rajono savivaldybės centras. Miestas 66 km nutolęs į šiaurę nuo Panevėžio, esantis netoli Latvijos sienos. Per miestą į Širvėnos ežerą teka upės Agluona ir Apaščia. Miesto dalis, esanti į vakarus nuo Agluonos, vadinama Naujamiesčiu, dalis tarp Apaščios ir Agluonos – Senamiesčiu, o Širvėnos šiaurinis krantas – Astravas. Iš Biržų veda keliai į Pasvalį, Rokiškį, Kupiškį ir Rygą.

Remiantis Lietuvos Respublikos žemės fondo 2022 m. sausio 1 d. duomenimis, bendras Biržų miesto plotas sudarė 1 555,13 ha, iš kurių žemės ūkio naudmenos sudarė 223,15 ha (14,35%), miškai (miško žemė) - 53,84 ha (3,46%), keliai - 81,41 ha, užstatyta teritorija - 561,22 ha (36,09%), vandenys - 430,75 ha (27,70%), kita žemė - 207,76 ha (13,17%).

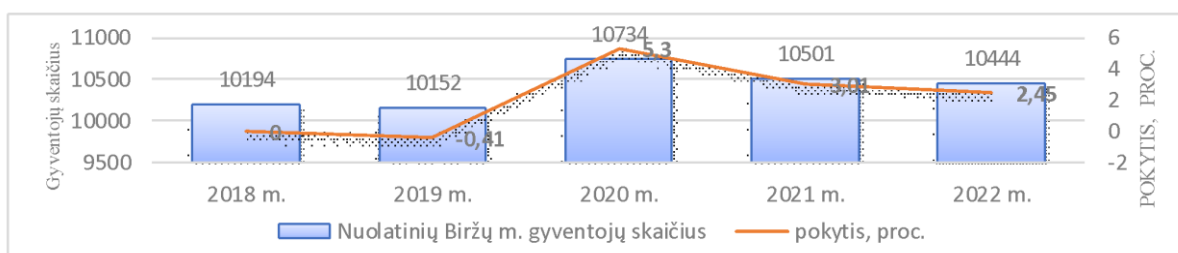
1 pav. Biržų miesto ribos ir Biržų miesto plėtos strategijos įgyvendinimo teritorija

Šaltinis: sudaryta strategijos rengėjų naudojant Geoportal.lt platformą

Biržų miesto teritoriją administruoja ir prižiūri Biržų miesto seniūnija. Biržų miesto seniūnijoje iš seniūnijos aptarnaujamos teritorijos gyvenamųjų vietovių ar jų dalių yra sudaromos seniūnaitijos. Kaip ir visoje Lietuvoje, 2009 m. Biržuose buvo įsteigta 10 seniūnaitijų: Agaro, Aušros, Gimnazijos, J. Basanavičiaus, Jovaro, Kęstučio, Laisvės, Rotušės, Upės, Žemaitės. Seniūnaitijų gyventojai teisės aktų nustatyta tvarka renka gyvenamosios vietovės bendruomenės atstovus – seniūnaičius, kurie yra vietos seniūnijų atstovai bendraujant su seniūnų ir kitais valdžios atstovais, padeda spręsti vietos gyventojų problemas ir iššūkius.

1.2. GYVENTOJAI

Strategijoje analizuojami 2018-2022 m. laikotarpio statistiniai duomenys. Remiantis Valstybės duomenų agentūros duomenimis, 2022 m. pabaigoje Biržų mieste gyveno 10 444 nuolatiniai gyventojai, o tai sudarė 46,5% visų Biržų rajono gyventojų. **2022 m. duomenis lyginant su baziniais 2018 m., Biržų miesto gyventojų skaičius padidėjo 150 gyventojais (1,4%)** (žr. 2 pav.). Biržų miesto gyventojų kitimo duomenis lyginant su kitų Panevėžio apskrities savivaldybių miestų duomenimis matyti, jog gyventojų skaičius kaip ir Biržų mieste didėjo Panevėžyje (0,89%), Kupiškyje (1,93%). Tuo tarpu Pasvalyje gyventojų skaičius sumažėjo 0,48 %, o Rokiškyje 3,16%.

2 pav. Nuolatinių gyventojų skaičiaus kitimas 2018-2022 m. Biržų mieste

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra

Analizuojant Biržų miesto gyventojų skaičiaus kitimo dinamiką matyti, jog Biržų mieste didžiausias gyventojų skaičiaus augimas buvo fiksuotas 2020 m. (5,30%). Tam iš dalies įtakos turėjo 2019 m. prasidėjusi COVID-19 pandemija, dėl kurios įtakos į Biržų miestą (kaip ir į kitus Lietuvos miestus ir rajonus) grįžo iki tol užsienyje ar kituose Lietuvos rajonuose gyvenę asmenys. Kaip matyti iš 2 pav. duomenų, nuo 2020 m. nuolatinių gyventojų skaičius ėmė mažėti. 2020-2022 m. laikotarpiu gyventojų skaičius sumažėjo 290 gyventojų arba 2,7%. Tokiam gyventojų skaičiaus mažėjimui iš dalies įtaką padarė pasibaigusi COVID-19 pandemija, kuri vėl sudarė galimybes gyventojams keliauti po Lietuvą ir pasaulį.

Siekiant subalansuotos, teigiamus socialinius ir ekonominius pokyčius visuomenėje kuriančios Biržų miesto plėtros pasirinktos šios **tikslinės Biržų miesto gyventojų grupės**, į kurias bus orientuota vietos plėtros strategija:

❖ socialiai pažeidžiami ir kiti socialinę riziką ar atskirtį patiriantys asmenys (500), iš jų;

- jaunimas (150 asm.);
- asmenys su negalia (100 asm.);
- senyvo amžiaus asmenys (150 asm.);
- šeimos, auginančios vaikus (100 asm.);

❖ kiti socialiai pažeidžiami ir kiti socialinę riziką ar atskirtį patiriantys asmenys (80), iš jų;

- karo pabėgėliai (50 asm.);
- reemigrantai (atvykę /grįžę gyventi į Biržus) (30 asm.);

❖ Biržų miesto gyventojai – bendruomenės nariai, dalyvausiantys socialinės įtraukties didinimo projektuose kaip savanoriai ar dalyviai (400 asm.);

- ❖ bedarbiai, ekonomiškai neaktyvūs darbingi asmenys (40 asm.);
- ❖ norintys pradėti verslą asmenys (20 asm.);
- ❖ verslo ir socialinio verslo atstovai (30 asm.);
- ❖ BMVVG ir kitų vietos veiklos grupių narių atstovai, darbuotojai; BMVVG ir kitų miestų teritorijose veikiančių organizacijų bei vietos projektų vykdytojų atstovai (100 asm.).

Tikslinės grupės pasirinktos atsižvelgiant į Biržų miesto plėtros strategijos 2016-2020 m. praktiką, gyventojų apklausos rezultatus, konsultacinių renginių su miesto bendruomene metu surinktą informaciją.

Igyvendinant Strategijos 1-ąjį tikslą „Didinti socialinę įtrauktį Biržų mieste“ bus siekiama įtraukti 900 asmenų ir 2-ąjį tikslą „Didinti Biržų miesto gyventojų ekonominį aktyvumą ir integracijos į darbo rinką galimybes“ – 190 asmenų.

Tikslinės grupės ir planuojamų į projektus įtraukti gyventojų kiekiai pasirinkti atsižvelgiant į vykdytos gyventojų apklausos duomenis, konsultacinių susitikimų ir renginių metu surinktą informaciją, žemiau pateikiamą statistinę informaciją, įgyvendintos Biržų miesto vietos plėtros strategijos 2016-2020 m. praktiką, projektų finansavimo sąlygas, taikytas 2021-2022 m.¹, kuriose nustatytos didžiausios sumos panašioms veiklų grupėms.

Atsižvelgiant į įvairių tikslinių grupių poreikius, kurie surinkti gyventojų apklausos bei konsultacinių susitikimų ir renginių metu, strategijos tikslai, uždaviniai ir veiksmai suformuluoti taip, jog juos įgyvendinant projektų dalyviai gautų maksimalią naudą, kuri padėtų geriau integruotis į visuomeninį gyvenimą, sustiprintų jų socialinius gebėjimus ir ryšius, padėtų sukurti tvarią ir ilgalaikę integraciją į darbo rinką.

2. TERITORIJOS, KURIAI RENGIAMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, ANALIZĖ

2.1. POREIKIŲ IR GALIMYBIŲ ANALIZĖ

2.1.1. DEMOGRAFINĖ APLINKA

Remiantis 1 lentelės duomenimis, analizuojamu 2018-2022 m. laikotarpiu Biržų rajono gyventojų skaičius daugiausiai augo tarp 30-39 m. amžiaus gyventojų. Jų skaičius 2022 m. lyginant su baziniais 2018 m. padidėjo daugiau nei 65,58 proc. Taip pat gyventojų skaičius augo (6,84%) ir tarp 60-69 m. amžiaus grupės gyventojų. Didžiausias mažėjimas tuo pačiu laikotarpiu buvo fiksuotas tarp 40-49 m. amžiaus grupės gyventojų (18,67%).

	0-14 m.	15-19 m.	20-29 m.	30-39 m.	40-49 m.	50-59 m.	60-69 m.	70-79 m.	80 ir daugiau
2018 m.	2915	1311	3005	1147	3075	3866	3144	2479	1930
2019 m.	2804	1245	2989	1451	2798	3866	3178	2437	1951
2020 m.	2645	1218	2775	2285	2937	3910	3222	2421	1901
2021 m.	2612	1143	2642	2302	2706	3878	3260	2352	1861
2022 m.	2618	1100	2512	2396	2501	3837	3359	2282	1837
Pokytis, proc.	-10.19	-16.09	-16.41	65.58	-18.67	-0.75	6.84	-7.95	-4.82

1 lentelė. Gyventojų skaičiaus kitimas Biržų r. savivaldybėje 2018-2022 m.

Šaltinis. Valstybės duomenų agentūra

¹ 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 8 prioriteto „Socialinės įtraukties didinimas ir kova su skurdu“ Nr. 08.6.1-ESFA-T-927 priemonės „Spartesnis vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašas

Detalesni Biržų r. gyventojų skaičiaus kitimo duomenys pagal amžiaus grupes atskleidžia, jog daugėja ne visų, o 30-39 m. darbingo amžiaus grupės gyventojų skaičius. **[A7]** Tai gyventojų grupė, kuri dažniausiai jau yra sukūrusi šeimas, auginanti vaikus, todėl būtina sudaryti palankias sociokultūrinės ir socioekonominės sąlygas ne tik jiems, bet ir jų šeimoms, vaikams. Palankių sąlygų sudarymas leistų į Biržus gyventi, dirbti, kurti šeimas pritraukti vis didesnę žmonių skaičių. Tai leistų padidinti bendrą gyventojų skaičių, vaikų skaičių, mokyklose besimokančių moksleivių skaičių, įvairių socialinių ir sociokultūrinių paslaugų jiems poreikį, naujų verslų ir darbo vietų kūrimąsi, surenkamų mokesčių skaičių ir kt.

Kita demografinių duomenų analizės dalis atskleidė pensinio amžiaus žmonių (60-69 m.) grupės didėjimą, kuris buvo žymiai mažesnis (6,84%) nei darbingo amžiaus žmonių grupėje (65,58%). Vis aktualesne tampa socialinių paslaugų plėtra, kadangi dabar esančių nepakanka. **[B2]**

	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.
Gimusieji	182	176	180	181	118
Mirusieji	457	416	488	522	486
Skirtumas	-275	-240	-308	-341	-368

2 lentelė. Gimusiųjų ir mirusiųjų kaita Savivaldybėje 2018-2022 m.

Šaltinis. Valstybės duomenų agentūros duomenys

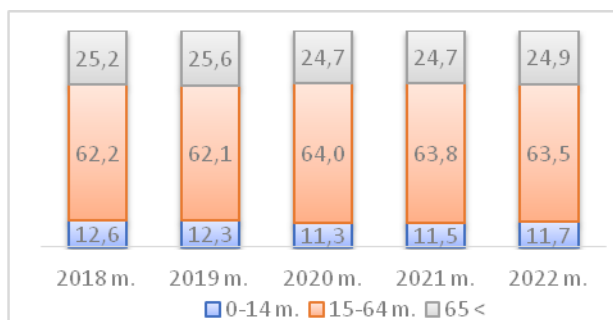
Mažėjantis gimstamumas ir augantis mirtingumas negarantuoja natūralios kartų kaitos, todėl gyventojų skaičius mažėja. Didžiausias skirtumas tarp gimusiųjų bei mirusiųjų buvo 2022 m. (žr. 2 lentelė).

	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.
Demografinės senatvės koeficientas/asmenys	197	201	207	218	215

3 lentelė. Demografinės senatvės koeficiento kaita 2018-2022 m.

Šaltinis. Valstybės duomenų agentūros duomenys

3 lentelėje matomas savivaldybės gyventojų senėjimas per demografinės senatvės koeficientą t.y. pagyvenusius (65 m. ir vyresnius) žmonių skaičius, tenkantis šimtui vaikų iki 15 metų amžiaus. **Vis labiau senstantys gyventojai rodo, jog keičiasi visuomenės sudėtis: mažėja vaikų, daugėja pensinio amžiaus žmonių, todėl socialinių paslaugų organizavimas ir teikimas išlieka itin svarbus senyvo amžiaus asmenims.** **[B2]**

3 pav. Gyventojų pasiskirstymas pagal amžiaus grupes, proc.

Šaltinis: sudaryta autorių remiantis Valstybės duomenų agentūros duomenimis

2022 m. pradžioje vaikai (0-14 m.) sudarė tik 11,7% visų miesto gyventojų (žr. 3 pav.) ir lyginant su baziniais 2018 m. šis rodiklis sumažėjo 7,14%. Remiantis 3 pav. duomenimis, 2018-2022 m. laikotarpiu darbingo amžiaus (15-64 m.) gyventojų skaičius Biržų mieste padidėjo 2,09%

Šiuos duomenis lyginant su Panevėžio apskrities savivaldybių to paties laikotarpio duomenimis matyti, jog vaikų skaičiaus dalis nuo bendro gyventojų skaičiaus Biržų r. mažėjo lėčiausiai (Biržų r.

– 7,14%, Kupiškio r. – 10,64%), išskyrus Panevėžio apskritį (-6,94%). Visuose Panevėžio apskrities rajonuose darbingo amžiaus žmonių grupės dalis lyginant su bendru gyventojų skaičiumi rajonuose didėjo: Biržų r. – 2,09%, Kupiškio r. – 4,70%, Pasvalio r. – 4,18%, Rokiškio r. – 4,71%, Panevėžio apskr. – 2,86%. Pensinio amžiaus žmonių dalis Biržų r. mažėjo lėčiausiai iš visų Panevėžio apskrities savivaldybių (-1,19%) ir buvo mažesnis nei Panevėžio apskrityje (-2,82%). Sparčiausiai pensinio amžiaus žmonių dalis mažėjo Rokiškio r. -5,71%, Pasvalio r. – 5,34%, Kupiškio r. – 4,88%).

Analizuojant Valstybės duomenų agentūros pateikiamus neto migracijos duomenis, iš 4 lentelės matyti, jog 2022 m. (išankstiniais duomenimis) tiek Lietuvoje, tiek Panevėžio apskrityje neto migracijos skaičius buvo teigiamas.

	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.
Lietuvos Respublika	-3292	10 794	19 993	19 653	72 372
Panevėžio apskritis	-2 437	-1 808	-898	-744	1 145
Biržų r.	-331	-213	-106	-207	15
Kupiškio r.	-162	-203	-59	64	-44
Panevėžio m.	-1100	-844	-531	-578	-1040
Panevėžio r.	-85	84	130	290	256
Pasvalio r.	-374	-339	-200	-145	-86
Rokiškio r.	-385	-293	-132	-40	-36

4 lentelė. Neto migracija 2018-2022 m.

Šaltinis. Valstybės duomenų agentūros duomenys

Panevėžio r. ir Biržų r. imigracijos atvykstančių (imigrantų) skaičius buvo didesnis nei išvykstančių (emigrantų). Likusiose Panevėžio apskrities savivaldybėse išvykstančiųjų skaičius buvo didesnis nei atvykstančių. Demografinius pokyčius patvirtina ir neto migracijos duomenys, rodantys, jog į Biržų r. gyventi atvyko šiek tiek daugiau žmonių nei išvyko.

Remiantis Biržų rajono savivaldybės duomenimis, 2022 m. į Biržus atvyko daugiau nei 200 karo pabėgėlių iš Ukrainos, tačiau nusistovėjęs nuolat gyvenančių skaičius – 165 m., iš jų apie 80 proc. gyvena Biržų mieste. Visos paslaugos, atsižvelgiant į turimą statusą, yra teikiamos, tačiau integracijai į miesto bendruomenę jiems reikalingos sociokultūrinės paslaugos (pvz. sveikatingumo, išvykų ir pan.), kurių dažniausiai dėl mažų pajamų negali įsigyti. **[B6], [B8]**

2.1.2. SOCIALINĖ IR GYVENAMOJI APLINKA

Užimtumas ir darbo rinka. Valstybės duomenų agentūros duomenimis, 2022 m. pabaigoje Biržų r. savivaldybėje bedarbių ir darbingo amžiaus žmonių santykis (10,8%) buvo aukštesnis nei daugelyje Panevėžio apskrities savivaldybių. Siekiant spręsti darbo vietų trūkumo problemą, būtina skatinti verslų steigimą ir plėtrą bei ugdyti gyventojų verslumo lygį ir taip pat didinti įsidarbinimo galimybes.

Remiantis Užimtumo tarnybos duomenimis, analizuojamu 2018-2022 m. laikotarpiu nedarbo lygis Biržų r. sumažėjo 8,47%. ir siekė 10,8%. **Lyginant su kitomis Panevėžio apskrities savivaldybėmis, 2022 m. Biržų r. nedarbo lygis išliko didesnis nei kitose apskrities savivaldybėse, išskyrus Rokiškio r., kur nedarbo lygis siekė 11,4%. [B1]** Pažymėtina, jog nedarbo lygis mažėjo visose savivaldybėse išskyrus Panevėžio m. savivaldybę, kur nedarbo lygis padidėjo 13,2%, iki 8,6%. Analizuojamu laikotarpiu galima išskirti 2020 m., kuomet visose savivaldybėse buvo fiksuotas stipriai padidėjęs nedarbo lygis. Galima daryti prielaidą, jog tam didelę įtaką padarė COVID-19 pandemija, apribojusi verslų veiklą, dėl ko nemaža dalis darbuotojų neteko darbo arba negalėjo vykdyti veiklos. (žr. 5 lentelė)

	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	Pokytis 2018 m. lyginant su 2022 m., %
Panevėžio apskritis	9,9	9,7	18	10,7	9,2	-7,07
Biržų r.	11,8	11,2	19,5	11,2	10,8	-8,47
Kupiškio r.	12,4	9,8	15,9	12,1	8,6	-30,64
Panevėžio m.	7,6	8,1	16,8	9,2	8,6	13,16
Panevėžio r.	8,8	8,6	17	10	7,9	-10,23
Pasvalio r.	12,5	11,9	19,6	11,8	9,2	-26,40
Rokiškio r.	12,9	12,8	21,7	14,1	11,4	-11,63

5 lentelė. Bendras registruotas nedarbas, proc. 2018-2022 m.

Šaltinis. Užimtumo tarnybos duomenys

Analizuojant duomenis skaitine išraiška, 2022 m. Biržų rajone buvo registruoti 1495 bedarbiai, t. y. 8,84% mažiau bedarbių nei 2018 m. (1640 bedarbių). Kadangi miesto gyventojai sudaro 46,5 proc. rajono gyventojų, tai proporcingai bedarbių skaičius Biržų mieste sudaro 695. Tarp visų Panevėžio apskrities savivaldybių, bedarbių skaičius labiausiai mažėjo Kupiškio r. savivaldybėje (31,56%) ir Pasvalio r. (26,86%). Bedarbių skaičiaus augimas analizuojamu laikotarpiu buvo fiksuotas tik Panevėžio m. savivaldybėje, kur bedarbių skaičius 2018 m. lyginant su 2022 m. išaugo 13,31% ir siekė 4587. (žr. 6 lentelė).

	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	Pokytis 2018 m. lyginant su 2022 m.
Panevėžio apskritis	12964	12453	22771	13347	12062	-6,96
Biržų r.	1640	1510	2587	1467	1495	-8,84
Kupiškio r.	1261	974	1533	1153	863	-31,56
Panevėžio m.	4048	4234	8621	4657	4587	13,31
Panevėžio r.	1948	1892	3732	2188	1790	-8,11
Pasvalio r.	1798	1659	2679	1580	1315	-26,86
Rokiškio r.	2269	2184	619	2302	2012	-11,33

6 lentelė. Registruotų bedarbių skaičius 2018-2022 m.

Šaltinis. Užimtumo tarnybos duomenys

Biržų miesto gyventojų apklausos metu 73 proc. dalyvių nurodė naujų profesinių įgūdžių, gebėjimų reikalingų paslaugų ir pagalbos įdarbinant trūkumą. [B5]

Analizuojant jaunimo nedarbo rodiklius Panevėžio apskrityje pastebimas jaunimo (16-29 m.) nedarbo skaičiaus augimas. [B1] (žr. 7 lentelė) Bendroje statistikoje išskirtinai didelis jaunimo nedarbas buvo 2020 m. Tam daug įtakos turėjo prasidėjusi COVID-19 pandemija. 2022 m. jaunimo nedarbas Biržų r. buvo vienas didžiausių tarp visų Panevėžio apskrities savivaldybių ir siekė 7,6%. (didesnis buvo tik Panevėžio m. – 8,0%). (žr. 7 lentelė). Užimtumo tarnybos duomenimis, 2022 m. pradžioje Biržų r. Užimtumo tarnyboje buvo registruoti 274 asmenys (16-29 m.) neturintys ir ieškantys darbo.

	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.
Panevėžio apskritis	5,9	6,3	16,7	6,6	7,1
Biržų r.	7,3	6,5	16,1	5,9	7,6
Kupiškio r.	6,2	4,5	10,9	4,7	5,7
Panevėžio m.	5,7	7	18,9	7,7	8
Panevėžio r.	5	5,6	15	6,6	5,8

Pasvalio r.	6,1	5,7	16,5	4,9	6,3
Rokiškio r.	6	6,5	16,9	6,9	7,3

7 lentelė. 16-29 m. jaunimo nedarbas, proc. 2018-2022 m.

Šaltinis. Užimtumo tarnybos duomenys

Analizuojant negalią turinčių Biržų r. gyventojų duomenis pagal amžiaus grupes matyti, jog 2018-2022 m. laikotarpiu mažėjo negalią turinčių vaikų (iki 15 m) ir pensinio amžiaus žmonių skaičius. Atitinkamai 8,59% ir 14,74%. Labiausiai mažėjo lengvą negalią turinčių vaikų skaičius (45,71%), tačiau 36,36% didėjo sunkią negalią turinčių vaikų skaičius. Vaikų su negalia dalis 2018 m. sudarė 4,39 proc., o 2022 m. – 4,47 proc. Darbingo amžiaus gyventojų su negalia dalis 2018 m. sudarė 10 proc., o 2022 m. 10,49 proc. Pensinio amžiaus gyventojų su negalia dalis 2018 m. sudarė 11,90 proc., o 2022 m. - 11,17 proc. Darbingo amžiaus gyventojų turinčių negalią skaičius atitinkamu laikotarpiu didėjo 5,27%. (žr. 8 lentelė). [B4], [B6]

	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2018 m. pokytis lyginant su 2022 m., proc.
Vaikai iki 15 m. (su negalia):	128	116	120	110	117	-8,59
Lengva negalia	35	24	26	24	19	-45,71
Vidutinė negalia	82	79	82	72	83	1,22
Sunki negalia	11	13	12	14	15	36,36
Darbingo amžiaus gyventojai su negalia	1384	1488	1475	1439	1457	5,27
Pensinio amžiaus gyventojai su negalia	794	677	668	652	677	-14,74
Dirbantys neįgalieji	324	319	302	306	321	-0,93

8 lentelė. Biržų r. gyvenančių negalią turinčių asmenų pasiskirstymas pagal amžiaus grupes 2018-2022 m.

Šaltinis. Sudaryta rengėjų remiantis <https://socmin.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/socialine-integracija/neigaliuju-socialine-integracija/statistika-2>

Negalia - tai daugialypis veiksnys, įtakojantis poreikį socialinėms paslaugoms. Čia aktualios laikino atokvėpio paslaugos, pagalba į namus, dienos socialinė globa namuose ar institucijoje, trumpalaikė socialinė globa, sudėtingiausiais atvejais – ilgalaikė socialinė globa. Taip pat reikalingas aprūpinimas techninės pagalbos priemonėmis, būsto pritaikymas neįgaliesiems. Vienas iš socialinių paslaugų tikslų – asmens (šeimos) socialinių ryšių su visuomene palaikymas, socialinės atskirties įveikimas nepaisant turimos negalios. Įgyvendinant neįgaliųjų socialinės integracijos tikslus, siekiama suteikti reikalingas socialines paslaugas neįgaliesiems ir jų šeimoms, užtikrinti lygias galimybes jiems dalyvauti visose gyvenimo srityse.

Pagal Užimtumo tarnybos duomenis, 2022 m. Biržų rajone buvo registruoti 117 darbo ieškančios 0-55% negalią turintys asmenys. Lyginant su 2021 m. negalią turinčių ir darbo ieškančių asmenų skaičius išaugo 21,87%, tačiau lyginant su 2018 m. šis skaičius sumažėjo 21,48%. (32 asmenimis).

Socialinė apsauga. Pagrindiniais veiksniais sąlygojančiais gyventojų socialinių paslaugų poreikius galime laikyti: socialinių įgūdžių stoką, negalią, senatvę. Asmenys, negebantys susirasti ar išlaikyti darbą ir taip užtikrinti sau ar savo šeimai pajamų šaltinio, yra daugiamečiai socialinių pašalpų gavėjai. Šio veiksnio rezultatas – saugiai ir sveikai negebanti funkcionuoti šeima, kurioje kraštutiniais atvejais išlieka rizika tėvams netekti vaikų globos.

Remiantis Biržų rajono savivaldybės socialinių paslaugų plano duomenimis, socialinės paslaugos Biržų r. yra pakankamai gerai išvystytos, tačiau visuomenės senėjimas įtakoja tokią socialinių paslaugų senyvo amžiaus asmenims paklausą kaip socialinės paslaugos namuose,

stacionari socialinė globa. Socialinę riziką patiriančiose šeimose vyrauja tokios problemos, kaip piktnaudžiavimas alkoholiu, ilgalaikis nedarbas, finansiniai nepritekliai, nestabilūs santykiai šeimose, naudojama fizinė ir psichologinė prievarta tarp partnerių ir prieš vaikus, tad tampa aktualu užtikrinti šių tikslinių grupių asmenų problemų sprendimą, teikiant jų poreikius atitinkančias socialines ir sociokultūrines paslaugas.

Apžvelgus 9 lentelėje pateikiama šeimų, patiriančių socialinę riziką, skaičiaus kitimą 2018-2022 m. išryškėja šeimų skaičiaus didėjimas, kurioms yra inicijuojama atvejo vadyba.

Eil. Nr.	Rodiklio pavadinimas	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.
1.	Šeimos, patiriančios socialinę riziką	160	149	141	169	129
2.	Vaikų skaičius šeimose, patiriančiose socialinę riziką	-	272	284	338	238
3.	Šeimų, kurioms inicijuota atvejo vadybos paslauga, skaičius	-	42	44	66	15

9 lentelė. Šeimų, patiriančių socialinę riziką, skaičiaus kaita

Šaltinis. Biržų r. savivaldybės Socialinės paramos skyriaus informacija

10 lentelėje pateikiamas socialinės pašalpos gavėjų skaičius. 2018-2022 m. socialinės pašalpos gavėjų skaičius buvo gana stabilus, išskyrus 2020 m. – tuo metu Užimtumo tarnyba mokėjo nedarbo išmokas, todėl šių išmokų gavėjams socialinė pašalpa nebepriklausė ir nebuvo skiriama.

Metai	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.
Socialinės pašalpos gavėjų skaičius	2136	2009	1198	2056	2147

10 lentelė. Socialinės pašalpos gavėjų skaičius Biržų r. savivaldybėje

Šaltinis. Biržų r. savivaldybės Socialinės paramos skyriaus informacija

Remiantis LR socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pateikiama statistine informacija, 2018-2022 m. laikotarpiu Biržų r. slaugos poreikis negalią turintiems asmenims augo. Nuo 2018 m. iki 2022 m. vaikų iki 15 m. tarpe slaugos poreikis augo net 6 kartus (2018 m. – 2 vaikai, 2022 m. – 12 vaikai). Darbingo amžiaus žmonių tarpe slaugos poreikis taip pat augo: nuo 39 asmenų 2018 m. iki 51 asmens 2022 m. arba 30,77%. Pensinio amžiaus žmonių tarpe pastebimas slaugos poreikio mažėjimas. 2018-2022 m. slaugos poreikis sumažėjo 22,53%.

Analizuojant priežiūros paslaugų poreikį negalią turintiems asmenims pastebima, jog vaikų tarpe slaugos poreikis analizuojamu laikotarpiu sumažėjo net 42,22% ir 2022 m. šių paslaugų reikėjo 52 vaikams. Tuo tarpu tarp darbingo amžiaus negalią turinčių asmenų priežiūros poreikis augo. 2018 m. lyginant su 2022 m. šių paslaugų poreikis padidėjo 54,25%, o pensinio amžiaus žmonių tarpe – 5,79%.**[B4]**

Remiantis Biržų rajono savivaldybės 2023 m. socialinių paslaugų planu Biržų rajono savivaldybėje ilgalaikę socialinę globą teikia 2 šeimynos, kuriose 2022 m. buvo globojami 7 vaikai. 2022 m. paslaugas teikė 5 budinčios globotojos, kurios globėjo 9 vaikus, 8 globėjų, nesusijusių giminystės ryšiais šeimos, globos 15 vaikų; 33 artimųjų giminaičių globėjo 48 vaikus. 2021 m. Globos centre buvo parengti 3 globėjai, nesusiję giminystės ryšiais, budinčių globotojų nebuvo parengta. Remiantis Socialinės paramos skyriaus pateiktais duomenimis, Biržų mieste pas globėjus nesusijusiais giminystės ryšiais augo 8 vaikai, o Biržų vaikų globos namuose taip pat 8 vaikai.

2021 m. duomenimis ilgalaikę socialinę globą institucijoje (globos namų paslaugos) gavo 53 suaugę asmenys su negalia. Paslaugas, teikiamas namuose (pagalbą į namus, dienos socialinę globą namuose) gavo 18 asmenų su negalia. Dienos socialinės globos paslaugas institucijoje gavo 26 asmenys su negalia. Laikinas atokvėpis suteiktas 1 suaugusiam asmeniui su negalia. 119 senyvo

amžiaus asmenų 2021 m. gavo ilgalaikę socialinę globą institucijoje (globos namų paslaugos). Paslaugas, teikiamas namuose (pagalbą į namus, dienos socialinę globą namuose) gavo 241 senyvo amžiaus asmuo. Asmeninę pagalbą 2021 m. gavo 3 senyvo amžiaus asmenys. Apgyvendinimas savarankiško gyvenimo namuose teiktas 10 senyvo amžiaus asmenų. Laikinas atokvėpis (socialinė globa) suteiktas 1 senyvo amžiaus asmeniui.

Biržų rajono savivaldybės 2023 m. socialinių paslaugų plane nurodoma, kad savivaldybėje socialinių paslaugų infrastruktūra yra palaipsniui atnaujinama. Tai reiškia, kad Savivaldybės įstaigos yra pritaikytos teikti kokybiškas socialines paslaugas, užtikrinančias paslaugas gaunančių žmonių gerovę: pastatai atitinka higienos normas, saugumo ir technikos reikalavimus. Įstaigų patalpos pritaikytos neįgalių žmonių poreikiams, tačiau paslaugų gavėjams trūksta sociokultūrinių paslaugų, kurios leistų jiems ir jų šeimų nariams aktyviau įsitraukti į bendruomenės gyvenimą. Savivaldybėje socialines paslaugas teikia tiek socialinių paslaugų įstaigos, tiek nevyriausybinės organizacijos, kurioms skiriamos lėšos iš savivaldybės biudžeto. Savivaldybė beveik neperka paslaugų iš nevyriausybinių organizacijų (2020 m. pirktos mobilaus darbo su jaunimu paslaugos už 7 999,58 Eur, 2021 m. už – 1 600,00 Eur; 2021 m. pirktos teisininko konsultacijos socialiai pažeidžiamiesiems asmenims už 3 740,00 Eur; 2022 m. – už 2 299,00 Eur.) Biržų miesto gyventojų apklausos metu 272 respondentai (59 proc.) pažymėjo, kad socialinės atskirties didėjimas yra svarbi problema, o 216 respondentų (47 proc.) pažymėjo, kad trūksta įvairių socialinių bei sociokultūrinių paslaugų. **[B6]**

11 lentelėje pateikiama informacija apie Biržų miesto socialinės paskirties įstaigas ir nevyriausybines organizacijas.

Eil. nr.	Socialinės paskirties įstaigos
1.	Viešoji įstaiga Biržų rajono socialinių paslaugų centras (toliau – Paslaugų centras)
2.	Labdaros ir paramos fondo „Vilties šviesa“ Biržų vaikų ir paauglių dienos centras
3.	Labdaros ir paramos fondo „Vilties šviesa“ VDC su AJE
4.	VšĮ Biržų parapijos Šv. Vincento Pauliečio globos namai
5.	Sigitos ir Klaus Winzierl šeimyna
6.	Viešosios įstaigos Biržų rajono socialinių paslaugų centro Savarankiško gyvenimo namai
7.	VšĮ „Pagalbos centras“
8.	Viešosios įstaigos Biržų rajono socialinių paslaugų centro Globos centras
9.	Biržų bendruomeniniai šeimos namai
10.	Biržų miesto seniūnija
11.	Biržų rajono neįgaliųjų draugija
12.	Viešoji įstaiga LASS šiaurės rytų centras
13.	Biržų „Artrito“ klubas
14.	VšĮ „Vaiko užuovėja“ bendruomeniniai vaikų globos namai

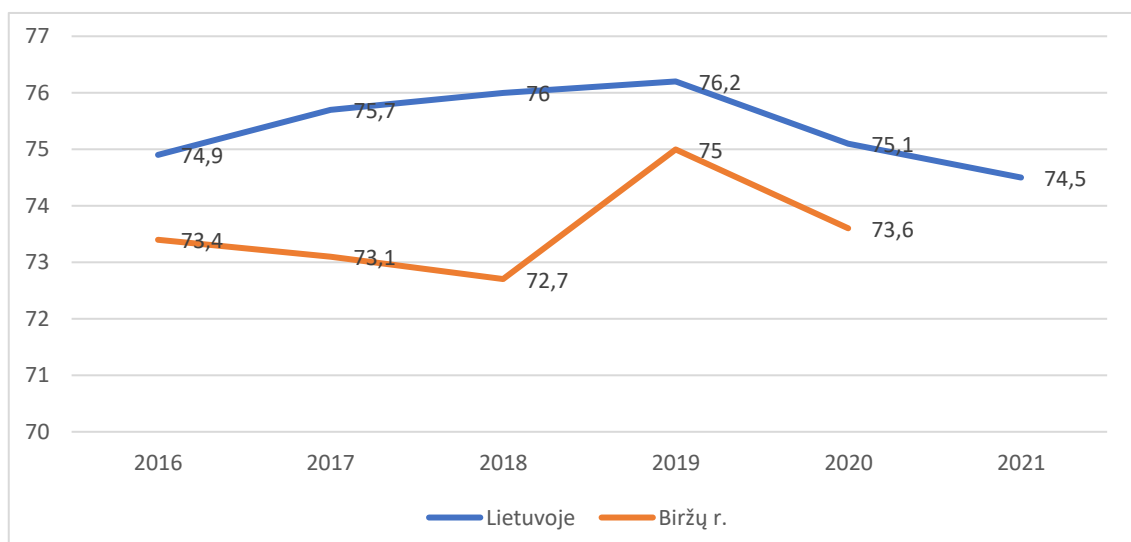
11 lentelė. Socialines paslaugas Biržų mieste teikiančios įstaigos, šeimynos

Šaltinis. Biržų r. savivaldybės Socialinės paramos skyriaus informacija

Pagal Biržų miesto gyventojų apklausos duomenis iš 458 dalyvių 349 (76 proc.) pažymėjo, kad daugiausiai dėmesio turėtų būti skiriama paslaugų teikimui įvairioms socialiai pažeidžiamoms visuomenės grupėms. **[B6]**

Visuomenės sveikata ir sveikatos apsauga. Pagrindinis gyventojų sveikatos rodiklis, parodantis bendrą sveikatos rizikos veiksnių poveikį, ligų paplitimą, intervencijų bei gydymo veiksmingumą – yra vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė (VTGT). Remiantis Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinės sistemos duomenimis ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos 2022 metų veiklos ataskaitos duomenimis, vidutinė gyvenimo trukmė Lietuvoje. 2017-2021 m. laikotarpiu (2022 m. duomenų nėra pateikta) sumažėjo 0,4 metų, o lyginant su 2019 m. sumažėjo net 1,7 metais. Ataskaitos duomenimis, tam daugiausiai įtakos turėjo dėl COVID-19

infekcijos padidėjęs mirčių skaičius. Biržų r. lygmens vidutinės tikėtinos gyvenimo trukmės duomenis pateikia tik Higienos institutas, kuris pateikia tik 2016-2020 m. informaciją, remiantis kuria padidėjo 0,2 metų. Biržų r. savivaldybėje vidutinė gyvenimo trukmė 2020 m. buvo 73,6 metai arba 1,5 metų mažesnė nei Lietuvoje.

4 pav. Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė Biržų r. sav. ir Lietuvoje

Šaltinis: Higienos instituto visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema ir LR Sveikatos apsaugos ministerija

Remiantis Biržų rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2020 m. ataskaitos duomenimis (naujesnių duomenų ataskaitos nėra pateiktos), 11 iš 58 visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklių reikšmių Biržų rajono savivaldybėje lyginant su šalies vidurkiu buvo geresni: išvengiamas mirtingumas; mirtingumas nuo narkotikų sąlygotų priežasčių; mirtingumas dėl nukritimo; mirtingumas dėl išorinių priežasčių; apsilankymų pas gydytojus skaičius, tenkantis vienam gyventojui; sergamumas ŽIV ir lytiškai plintančiomis ligomis paauglių (15-17 m.) gimdymų skaičius ir kt. Tai priežastys, kurios pastebimos metai iš metų, analizuojamu 2018-2022 m. laikotarpiu ir dar anksčiau. Tačiau 17 rodiklių reikšmės Biržų rajono savivaldybėje yra prastesnės nei Lietuvos vidurkis:

- Mirtingumas nuo alkoholio sąlygotų priežasčių 100 000 gyv.;
- Mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų 100 000 gyv. ir kt.

Biržų mieste antrinės sveikatos priežiūros paslaugas teikia Biržų ligoninė. Ligoninės veiklos sritys apima antrines stacionarines sveikatos priežiūros, antrines ambulatorines sveikatos priežiūros, pirmines stacionarines palaikomojo gydymo ir slaugos, paliatyviosios pagalbos (suaugusiųjų ir vaikų), dienos chirurgijos, hemodializės, laboratorinės diagnostikos paslaugas. Tretinio lygio sveikatos priežiūros paslaugas teikiančių įmonių Biržų mieste ir rajone nėra.

Biržų rajono savivaldybėje aktyvią sportinę veiklą vykdo tik 24 sporto klubai. Tai krepšinio, futbolo, motosporto, autosporto, dziudo, bokso, šaškių, šachmatų, jėgos trikovės, aviacijos, aktyvaus judėjimo klubai, kurie ne tik organizuoja įvairius renginius rajone, bet ir jų sportininkai dalyvauja Lietuvos čempionatuose bei tarptautinėse varžybose. Veiklą įvairovė neužtikrina Strategijos tikslinių grupių fizinio aktyvumo poreikių, nes socialinę atskirtį patiriantys asmenys turi mažesnes galimybes įsitraukti dėl ekonominių, negalios ir kitų priežasčių.

Visuomenės sveikatos rodikliai atskleidžia būtinybę ieškoti naujų būdų, socialinės atskirties prevencinių priemonių, skatinančių gyventojus labiau rūpintis savo fizine ir emocine sveikata, skatinti įvairių amžiaus grupių asmenų fizinį aktyvumą, aktyviau ir įtraukiau vykdyti gyventojų švietimą sveikos gyvensenos, žalingų įpročių prevencijos ir kitais klausimais. [B8]

Potencialas yra plėtoti veiklas skirtingoms amžiaus grupėms, išnaudojant viešąsias erdves ir

pritaikant inovatyvius skaitmeninius įrenginius, skatinančius bendrą fizinių gebėjimų palaikymą.

Neformalus švietimas ir kultūra. Biržų rajono savivaldybėje neformalaus vaikų švietimo paslaugas 2022 m. teikė penkiolika teikėjų: dešimt laisvųjų mokytojų, keturios nevyriausybinės organizacijos ir viena savivaldybės įstaiga. Biržų mieste jau 13 metų veikia trečiojo amžiaus universitetas, kuriame vyresnio amžiaus gyventojams sudaromos galimybės įgyti žinių, bendrauti ir bendradarbiauti. Trečiojo amžiaus universitete Biržų gyventojai ugdomi sveikatinimo ir kraštotyros (etnokultūros, turizmo) fakultetuose. Tai vienintelė įstaiga, kuri rūpinasi suaugusiųjų neformaliuoju švietimu.

Kokybišku Biržų miesto gyventojų kultūriniu gyvenimu, kultūrinių paslaugų teikimu rūpinasi Biržų krašto muziejus „Sėla“, Biržų rajono savivaldybės Jurgio Bielinio viešoji biblioteka (su 20 skyrių visame rajone) ir Biržų kultūros centras (veikia 26 meno kolektyvai).

Biržų miesto gyventojų apklausos metu socialinių ir sociokultūrinių paslaugų negalią ir senyvo amžiaus asmenims trūkumą nurodė 72 proc. respondentų. Transporto paslaugų (senyvo amžiaus, judėjimo sunkumų turintiems asmenims) trūkumą nurodė 74 proc. apklausos dalyvių.

Nors Biržų miestas yra gausus įvairiomis kultūrinėmis veiklomis, iniciatyvomis, tačiau neatliepia visų socialinių grupių, ypač patiriančių socialinę atskirtį dėl negalios, senyvo amžiaus žmonių poreikių, kadangi šiems gyventojams reikalinga papildoma pagalba (motyvavimas, pavėžėjimas ir pan.)

Biržų miesto gyventojų apklausos metu vaikų ir jaunimo užimtumo paslaugų trūkumą nurodė 69,65 proc. respondentų. [B6]

Remiantis lentelės duomenimis, Biržų rajone viešųjų bibliotekų tinklas sumažėjo 22,22%, t.y. iki 21 bibliotekos.

	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	Pokytis, proc. (lyginant 2018 m. su 2022 m.)
Filialų skaičius	27	27	21	21	21	-22,22
Dokumentų fondas	176868	175752	162254	194225	166300	-5,98
Vartotojų skaičius	5425	4532	3440	3233	3263	-39,85
Dokumentų išdavimas	180295	143416	85383	76484	79393	-55,96
Lankytojų skaičius	104420	90808	46984	51148	74080	-29,06
Bibliotekų turinčių kompiuterius ir internetą skaičius	26	26	26	21	21	-19,23

12 lentelė. Biržų r. viešųjų bibliotekų tinklas ir veiklos apimtys

Šaltinis. Lietuvos Nacionalinės M. Mažvydo bibliotekos statistiniai duomenys

Remiantis 12 lentelės duomenimis, matyti, jog analizuojamu laikotarpiu bibliotekos vartotojų skaičius sumažėjo 39,85%, o dokumentų išdavimas net 55,96%. Šiuolaikinės bibliotekos gyventojams siūlo ne tik galimybę pasiimti knygas į namus, bet teikia ir įvairias kitas paslaugas. 2018-2022 m. laikotarpiu bibliotekos lankytojų skaičius sumažėjo 29,06%. Iš lentelės duomenų matyti, jog lankytojų skaičius turėjo kintančią tendenciją mažėti. Tokiam skaičiaus mažėjimui daugiausiai įtakos turėjo COVID pandemija, dėl kurios lankytojai negalėjo lankyti bibliotekoje ir naudotis jos teikiamomis paslaugomis, edukacijomis ir kt. Pasibaigus COVID-19 sąlygotiems ribojimams, 2021 ir 2022 m. pastebimas lankytojų skaičiaus didėjimas, nors dar nepasiektas iki pandemijos bibliotekos lankytojų skaičius. Įgyvendinant Biržų miesto plėtros strategiją 2016-2020 m. Biržų rajono savivaldybės J. Bielinio bibliotekos pagrindiniame pastate įrengta speciali erdvė vaikams, turintiems autizmo spektro sutrikimų. Po šios iniciatyvos atsirado rėmėjų, kurie papildė erdvę įranga, reikalinga interaktyvioms lavinamosioms veikloms. Biblioteka turi potencialą plėsti paslaugas, į veiklas įtraukti daugiau vaikų, jaunimo. Atsižvelgiant į tai, **biblioteka su savo erdvėmis turi didžiulį potencialą kurti įvairias viešąsias socialines erdves, plėsti paslaugas, į neformalaus**

švietimo ir sociokultūrinės veiklas įtraukti daugiau socialinę atskirtį patiriančių vaikų, jaunimo ir vyresnio amžiaus gyventojų, taip prisidedant prie gyventojų socialinės integracijos didinimo. [A2]

Bendruomenės ir nevyriausybinės organizacijos (NVO). Remiantis Biržų rajono savivaldybės informacija, Biržų mieste veikia dvi gyventojų bendruomenės, dvi NVO – vaikų dienos centrai, dvi NVO dirbančios su šeimomis, aštuonios jaunimo ar su jaunimo dirbančios NVO, šešios su neįgaliaisiais dirbančios NVO ir šešiolika kultūros, neformalaus švietimo, užimtumo ir kitas veiklas vykdančių NVO. VšĮ „Pagalbos centras“, Labdaros ir paramos fondas „Vilties šviesa“ ir VšĮ šeimos centras „Kartu saldu“ turi ilgametę patirtį teikiant socialines, sociokultūrinės paslaugas ir sėkmingai įgyvendino po keletą projektų įgyvendinant Biržų miesto plėtros strategiją 2016-2020 m. Organizacijos pabrėžia ilgalaikį poveikį projektų dalyviams, kadangi toliau dirba su socialinę atskirtį patiriančiais gyventojais. Strategijos rengimo konsultacinių susitikimų ir renginių metu organizacijos išreiškė poreikį tęsti veiklas, teikiant gyventojams maitinimo, prausimosi/skalbimosi, sveikatingumo, savipagalbos grupių organizavimo, sociokultūrinės patyriminio mokymosi veiklas, nes projektams pasibaigus paslaugų poreikis išliko, gyventojai teiraujasi dėl paslaugų, todėl organizacijos ieško galimybių nors iš dalies veiklas tęsti. Minėtos organizacijos turi potencialą vystyti socialinio verslo veiklas, kadangi šiuo metu vykdo iš dalies ekonomines veiklas, o pelnas naudojamas socialinių paslaugų teikimo užtikrinimui, kai nepakanka savivaldybės ar valstybės skiriamų lėšų.

Biržų rajone veikia 14 bažnyčių, religinių apeigų įstaigų ir organizacijų, iš kurių 4 veikia Biržų mieste (Lietuvos Evangelikų Liuteronų bažnyčia (Biržų parapija), Biržų Šv. Jono krikštytojo parapija, Lietuvos evangelikų reformatų bažnyčios – Unitas Lithuaniae – sinodas, Biržų evangelikų reformatų parapija).

Biržų r. savivaldybėje bendruomenių ir nevyriausybinių organizacijų plėtros politikos klausimus sprendžia bendruomeninių organizacijų taryba bei nevyriausybinių organizacijų taryba. Biržų r. savivaldybė kasmet remia bendruomenių, NVO ir religinių bendruomenių veiklą, tačiau lėšų poreikis yra 2-3 kartus didesnis nei savivaldybė skiria iš biudžeto ar kasmet iš LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos gaunamos iš gyventojų pajamų mokesčio gaunamos lėšos.

Socialinių paslaugų gavėjų skaičius yra pakankamai didelis, todėl būtina teikti prioritetą kompleksinių socialinių paslaugų teikimui, tam, kad miesto gyventojams būtų sudarytos sąlygos gyventi pilnavertį gyvenimą. Kadangi Biržų mieste veikia aktyvios, patirties socialinių ir sociokultūrinių paslaugų teikime gyventojams patirties turinčios nevyriausybines organizacijos, svarbu jas ir toliau aktyviai skatinti teikti socialines paslaugas, suteikti visokeriopą pagalbą visuomeniniams partneriams, siekiant sudaryti optimalias gyvenimo sąlygas gyventojui jam įprastoje aplinkoje. [A3]

Jaunimo politika. Remiantis 2022 m. Jaunimo reikalų agentūros prie LR socialinės apsaugos ir darbo ministerijos savanorius priimančių organizacijų registro duomenimis, Biržų r. veikė 12 akredituotų organizacijų (2021 m. veikė 11 organizacijų), galinčių priimti Jaunimo Savanoriškos Tarnybos (JST) savanorius ilgalaikiai savanorystei. Iš šių organizacijų 8 veikė Biržų mieste, tad jaunimui sudarytos palankios sąlygos savanoriauti įvairaus veiklos spektro organizacijose. [A1], [A5] 2022 m. Biržų r. savanoriavo 14 jaunuolių (2021 m. – 9, 2020 m. – 18, 2019 m. - 12). Lyginant su kitomis Panevėžio apskrities savivaldybėmis, 2022 m. Pasvalio mieste veikė 5, Kupiškio m. - 5, Rokiškio m. – 13 JST savanorius priimančių organizacijų. Biržų r. savivaldybė JST skatinimui skiria papildomą finansavimą, taip 2022 m buvo sudarytos galimybės savanoriauti didesniai jaunuolių skaičiui.

Atviro darbo su jaunimu principais paremtas veiklas Biržų mieste vykdo Biržų atviras jaunimo centras, veikiantis nuo 2019 m. lapkričio mėn. (toliau - AJC). Jame lankytojai gali: sportuoti, pasigaminti užkandžių, pažaisti biliardą, stalo tenisą, kompiuterinius žaidimus, žiūrėti filmus. Per 2022 m. AJC apsilankė 617 unikalių lankytojų (bendras lankytojų skaičius buvo 5406), 2021 m. unikalių lankytojų - 301, 2020 m. – 440. 2021-2022 m. įgyvendinant projektą „Įsitrauk“ Nr.08.6.1-

ESFA-T-927-01-0019, vietoje planuotų 30 dalyvių, į veiklas buvo įtraukta 98 jaunuoliai. Tai rodo didelį potencialą įtraukti jaunimą į veiklas. **[B6]**

Įgyvendinant Biržų miesto plėtros strategiją 2016-2020 m. jaunimo klubas „Žalias!“ sėkmingai įgyvendino reemigrantų integracijai skirtą projektą, kuris padėjo atskurti socialinius ryšius ir įsitvirtinti Biržų mieste. Dauguma reemigrantų jaunimas, kurie sukūrė verslus arba įsidarbino aukštos kvalifikacijos reikalaujančiose darbo vietose. Kituose jaunimui skirtuose projektuose taikyti inovatyvūs neformalaus patyriminio mokymo metodai, kai jaunuoliai skatinami domėtis, eksperimentuoti, su pagalba veikti naujoje aplinkoje ir tai daro ilgalaikį teigiamą poveikį socialinę atskirtį patiriantiems jaunuoliams ir motyvuoja juos mokytis bei įgyti praktikos pažangiausias technologijas taikančiose įmonėse. Tokio pobūdžio projektų tęstinumui yra didelis poreikis.

Pasinaudojant veikiančiomis jaunimo ir su jaunimu dirbančiomis organizacijomis, jau įgyvendintų projektų patirtimi, būtina daugiau dėmesio skirti vietos bendruomenių jaunimo įtraukimui.**[A1]**

Viešasis saugumas ir civilinė sauga. Remiantis Valstybinės duomenų agentūros duomenimis, 2017 m. (duomenys už 2022 m. nepateikti) Biržų r. savivaldybėje registruotų nusikaltimų skaičius tenkantis 100 tūkst. gyventojų buvo vienas didžiausių (2714 atvejai) tarp visų Panevėžio apskrities savivaldybių (nežymiai daugiau buvo tik Pasvalio r. 2719 atvejų). Šis rodiklis viršijo Panevėžio apskrities ir šalies registruoto nusikalstamumo rodiklius (žr. 14 lentelė).

	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	Pokytis, proc. 2021 m. lyginant su 2017 m., %
Šalyje	2257	2070	1874	1656	1516	-32,83
Panevėžio apskr.	2221	2054	1783	1568	1345	-39,44
Biržų r.	2714	2231	1932	1852	1397	-48,53
Kupiškio r.	2462	2088	1901	1706	1485	-39,68
Panevėžio m.	2125	2112	1815	1521	1371	-35,48
Panevėžio r.	1763	1597	1633	1478	1214	-31,14
Pasvalio r.	2719	2515	1805	1723	1434	-47,26
Rokiškio r.	2116	1901	1667	1392	1237	-41,54

14 lentelė. Registruotų nusikalstamų veikų² skaičius, tenkantis 100 tūkst. gyventojų.

Šaltinis. Valstybės duomenų agentūros duomenys

Remiantis 14 lentelės duomenimis, matyti, jog 2017-2021 m. laikotarpį Biržų r. registruotų nusikalstamų veikų skaičius tenkantis 100 tūkst. gyventojų sumažėjo net 48,53 proc. Tai didžiausias nusikaltimų skaičiaus mažėjimas tarp visų Panevėžio apskrities savivaldybių. Analizuojant 2021 m. duomenis matyti, jog nusikalstamų veikų skaičius buvo mažesnis už šalies vidurkį, tačiau vis dar buvo aukštesnis už Panevėžio apskr. vidurkį.

Biržų mieste įgyvendinama saugios aplinkos politika, vykdomos prevencinės akcijos. Mieste dėl neužimtumo (aukštas nedarbo lygis), alkoholizmo, narkomanijos formuojasi tam tikrų gyventojų grupių antisocialinės nuostatos. Būtina įgyvendinti užimtumą skatinančias iniciatyvas.

Biržų rajono savivaldybėje veikia Ekstremalių situacijų operacijų centras, kurį sudaro: operacinio vertinimo ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos grupė; informacijos valdymo ir visuomenės informavimo grupė; materialinio techninio aprūpinimo grupė; administravimo grupė; elektroninių ryšių organizavimo ir palaikymo grupė.

Remiantis 2021 m. civilinės saugos sistemos būklės Lietuvoje apžvalga, Gyventojų švietimas

² Pagal Lietuvos Respublikos baudžiamąjį kodeksą, nusikalstama veika – [teisės pažeidimas](#); [veika](#), už kurią [baudžiamasis įstatymas](#) numato [sankciją](#) (pvz., [bausmę](#), [baudžiamąjį](#) ar auklėjamojo poveikio, priverčiamąsias medicinos priemones) (II ir III skyrius).

yra viena iš svarbiausių civilinės saugos funkcijų, diegiant visuomenės savisaugos kultūros pagrindus bei siekiant suteikti gyventojams žinių apie galimus pavojus ir kaip jiems apsisaugoti. Apžvalgoje³ pateikti duomenys rodo, kad šalies gyventojai vis dar nepakankamai žino apie galimus pavojus ir tik 7 proc. apklaustųjų šalies gyventojų tikrai žinotų, kaip reikėtų elgtis stichinių ar žmogaus sukeltų nelaimių metu.

Civilinės saugos institucijų Biržų mieste ir rajone vykdomos akcijos leido sumažinti gaisrų, nusikalstamumo ir kitus civilinės saugos rodiklius, taip sukuriant saugią aplinką gyventojams. **Pagal Biržų miesto gyventojų apklausos duomenis iš 458 dalyvių 12 proc. pažymėjo, kad jiems trūksta informacijos ir gebėjimų kaip elgtis ekstremalių situacijų atveju, o savipagalbos grupių trūkumą nurodė net 81 proc. respondentų.** Atsižvelgiant į tai būtina užtikrinti esamų prevencinių programų vykdymo tęstinumą bei naujų programų kūrimą, atliepiant gyventojų poreikius. **[B7]**

2.1.3. EKONOMINĖ APLINKA

Pagrindinių makroekonominė šalies rodiklių projekcijos. LR finansų ministerijos 2022 m. gruodį paskelbtame ekonominės raidos scenarijuje 2022–2025 metams numatoma, kad Lietuvos bendrasis vidaus produktas⁴ vidutiniu laikotarpiu gali augti vidutiniškai 2,4 proc. per metus. Lietuvos ekonomikai artimiausiu metu ir toliau teks susidurti su neigiamomis netiesioginėmis Rusijos sukulto karo Ukrainoje pasekmėmis. Naujausi statistiniai duomenys rodo, kad pernai įgytas popandeminis ekonomikos atsigavimo pagreitis išsikvepia – dėl geopolitinės įtampos poveikio pasibaigus pirmajam metų ketvirčiui. 2023 m. – 0,7 proc., o 2024–2025 m. – po 3 proc. per metus. Padidėjusi įtampa energetikos srityje ES ir išaugusi energetikos krizės tikimybė didina neigiamą riziką dėl šio scenarijaus išsipildymo. Numatoma, kad 2023 m. užimtų gyventojų skaičius sumažės 0,7 proc., o nedarbo lygis padidės iki 7 proc. Vėlesniais vidutinio laikotarpio metais atsigaunant ekonominiam aktyvumui nedarbo lygis mažės ir laikotarpio pabaigoje sudarys 6,5 proc. 2022 m. rugsėjo mėn. paskelbtos atnaujintos Eurostato demografinės projekcijos (pagrindinis scenarijus) numato, kad nuo 2024 m. darbingo amžiaus gyventojų skaičius Lietuvoje ims palaipsniui mažėti, todėl erdvės užimtų gyventojų skaičiui augti bus nedaug. Atsižvelgiant į tai numatoma, kad nuo 2024 m. mažėjant nedarbui užimtų gyventojų skaičius nedidės. Numatoma, jog 2023 m. infliacijos tempas sulėtės iki 9,4 proc. kas turės įtakos gyventojų perkamajai galiai, o realiam darbo užmokesčiui augant sparčiau nei infliacija, namų ūkių vartojimas išliks gana didelis ir reikšmingai prisidės prie BVP augimo. 2024–2025 m. laikantis prielaidos, kad energijos žaliavų kainos išliks stabilios, infliacijos tempas turėtų priartėti prie 2 proc. Karo Ukrainoje eigos ir pasekmių neapibrėžtumas bei dujų ir elektros energijos kainų raida išliks esminiai infliacijos rizikos veiksniai vidutiniu laikotarpiu, skatinantys žaliavų ir galutinių produktų kainų augimą.

Makroekonominiai rodikliai / Metai	2021 m.	Projekcija 2022 m. rugsėjis			
		2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.
BVP palyginamosiomis kainomis pokytis, proc.	6,0	2,4	0,7	3,0	3,0
Suderinto vartotojų kainų indekso pokytis (vidutinis metinis), proc.	4,6	18,9	9,4	2,3	2,0
Vidutinis metinis nedarbo lygis, proc. (pagal gyventojų užimtumo tyrimo apibrėžtį)	7,1	5,9	7,0	6,8	6,5

15 lentelė. Pagrindiniai ekonominės raidos scenarijaus rodikliai

Šaltinis. Lietuvos Respublikos finansų ministerijos duomenys

³ [https://pagd.lrv.lt/uploads/pagd/documents/files/1%2Bpriedas_%2BCSS%2Bbukles%2B2021%2Bm_%2Bapzvalga%2Bpatikslinta\(1\).docx](https://pagd.lrv.lt/uploads/pagd/documents/files/1%2Bpriedas_%2BCSS%2Bbukles%2B2021%2Bm_%2Bapzvalga%2Bpatikslinta(1).docx)

⁴ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, bendrasis vidaus produktas (BVP) – galutinė šalyje per tam tikrą laikotarpį sukurtų prekių ir paslaugų vertė. BVP yra vienas iš pagrindinių rodiklių, apibūdinančių šalies ekonomikos išsivystymo lygį.

Bendrasis vidaus produktas – svarbiausias rodiklis, nusakantis apskrities išsivystymo lygį ir augimą. Remiantis 16 lentelėje pateiktais duomenimis, šalyje ir visose apskrityse BVP vienam gyventojui augo. Panevėžio apskrityje 2021 m. BVP vienam gyventojui sudarė 14,1 tūkst. Eur. Tarp visų apskričių, Panevėžio apskrityje 2017-2021 m. laikotarpiu BVP augimas buvo vienas didžiausių (25,89%).

Administracinė teritorija / Metai m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	Pokytis procentiniais punktais, lyginant 2017 m. ir 2021 m.
Lietuvos Respublika	14,9	16,2	17,5	17,8	20,0	34,23
Alytaus apskritis	9,4	9,9	10,5	10,7	11,5	22,34
Kauno apskritis	15,2	16,6	17,8	18,1	20,4	34,21
Klaipėdos apskritis	15,0	15,7	16,7	16,6	18,4	22,67
Marijampolės apskritis	9,1	9,5	10,4	11,0	11,8	29,67
Panevėžio apskritis	11,2	11,9	12,8	13,2	14,1	25,89
Šiaulių apskritis	11,6	12,4	13,2	13,6	15,0	29,31
Tauragės apskritis	8,4	9,3	9,7	9,8	10,9	29,76
Telšių apskritis	10,9	11,7	12,0	12,3	13,5	23,85
Utenos apskritis	9,0	9,5	10,2	10,6	11,2	24,44
Vilniaus apskritis	21,4	23,5	25,5	25,7	29,8	39,25

16 lentelė. BVP vienam gyventojui, to meto kainomis

Šaltinis. Valstybės duomenų agentūros duomenys

Tiesioginės užsienio investicijos (TUI) – yra vienas iš svarbiausių konkurencingumo ekonominių rodiklių. TUI investuojamai šaliai daro teigiamą poveikį kuriant naujas darbo vietas, taikant naujus vadybos modulius, diegiant modernesnes technologijas, plėtojant šalies eksportą bei stiprinant nacionalinį suverenitetą. Valstybinės duomenų agentūros duomenimis, 2021 m. Biržų r. savivaldybėje TUI, tenkančios vienam gyventojui siekė 556 Eur. Rodiklis mažesnis nei šalies ar apskrities vidurkis. Tai vienas mažiausių rodiklių visoje Panevėžio apskrityje. Remiantis 17 lentelės duomenimis, Biržų r. TUI augo mažiausiai tarp visų Panevėžio apskrities savivaldybių.

Administracinė teritorija / Metai	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	Pokytis proc., lyginant 2021 m. ir 2017 m.
Lietuvos Respublika	5825	6070	7405	8563	9661	65,85
Panevėžio apskritis	1661	1781	1948	2223	2560	54,12
Biržų r. sav.	473	290	375	381	556	17,55
Kupiškio r. sav.	198	161	190	202	271	36,87
Panevėžio m. sav.	2887	3200	3466	3945	4572	58,37
Panevėžio r. sav.	1340	1482	1591	1846	1889	40,97

Pasvalio r. sav.	380	379	509	531	791	108,16
Rokiškio r. sav.	1215	1135	1223	1460	1504	23,79

17 lentelė. Tiesioginės užsienio investicijos tenkančios vienam gyventojui

Šaltinis. Valstybės duomenų agentūros duomenys

Pagrindiniai šalies makroekonominiai rodikliai rodo sunkėjančias verslo vystymo galimybes ateinančiu trumpuoju laikotarpiu. Remiantis prognozėmis verslas gali imtis verslo vystymo rizikas mažinančių priemonių. **[D1]**

Verslo situaciją savivaldybėje apibūdina įregistruotų ir veikiančių ūkio subjektų skaičius bei ūkio subjektų skaičius tenkantis 1 000-iai gyventojų. Valstybinės duomenų agentūros duomenimis, 2022 m. pab. buvo įregistruoti 1221 ūkio subjektai, tačiau veiklą vykdančios buvo tik 534 ūkio subjektai. Remiantis Valstybinės duomenų agentūros duomenimis, tarp visų Panevėžio apskrities savivaldybių, Biržų r. savivaldybėje veikiančių subjektų skaičius buvo vienas mažiausių. Analizuojamu laikotarpiu Biržų r. savivaldybėje veikiančių ūkio subjektų skaičius augo 10,1%, tai vienas lėčiausių augimo tempų tarp visų Panevėžio apskrities savivaldybių, mažesnis augimo tempas buvo tik Panevėžio m. savivaldybėje.

Administracinė teritorija / Metai	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	Pokytis proc., lyginant 2022 m. ir 2018 m.
Lietuvos Respublika	105093	107444	108258	113516	122458	16,52
Panevėžio apskritis	6406	6485	6523	6680	7057	10,16
Biržų r. sav.	485	501	501	499	534	10,10
Kupiškio r. sav.	315	337	336	340	375	19,04
Panevėžio m. sav.	3548	3506	3538	3574	3654	2,99
Panevėžio r. sav.	976	1016	1005	1066	1179	20,80
Pasvalio r. sav.	442	466	466	484	545	23,30
Rokiškio r. sav.	640	659	677	717	770	20,31

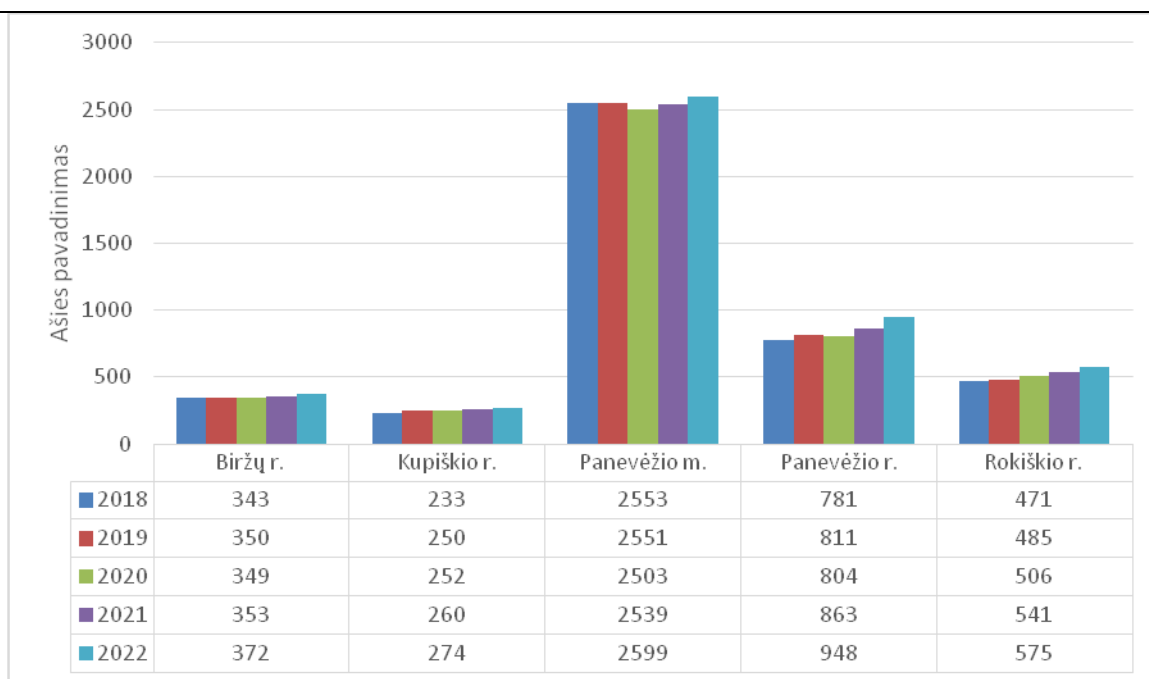
18 lentelė. Veikiantys ūkio subjektai

Šaltinis. Valstybės duomenų agentūros duomenys

Pagal ekonomines veiklos rūšis Biržų r. savivaldybėje daugiausiai ūkio subjektų veikia didmeninės ir mažmeninės prekybos; variklinių transporto priemonių ir motociklų remonto srityje, taip pat užsiima kita aptarnavimo veikla, žemės ūkiu, miškininkyste ir žuvininkyste, apdirbamąja gamyba.

Biržų r. savivaldybėje įgyvendinama smulkiojo verslo plėtros programa, kuri skirta remti, skatinti smulkųjų verslų ir teikti finansinę paramą, sudaryti prielaidas verslo plėtrai Biržų rajone, skatinti naujų darbo vietų kūrimą, darbuotojų kvalifikacijos kėlimą. Tam iš Savivaldybės biudžeto kasmet yra skiriamas finansavimas. Taip pat Savivaldybė, skatindama gyventojus užsiimti veiklomis turint verslo liudijimą, nustatė mažesnius gyventojų pajamų mokesčio tarifus labiau pažeidžiamiesiems asmenims. **[A4]** 2022 m. šiomis lengvatomis pasinaudojo 271 gyventojas (2021 m. -262, 2020 m. 290, 2019 m. -341.) Bendra lengvatų suma 2022 m. siekė 6316 Eur. Remiantis valstybinės mokesčių inspekcijos duomenimis, 2022 m. Biržų r. veiklą vykdė 459 asmenys dirbantys pagal verslo liudijimą (2021 m. – 452).

Remiantis Valstybinės duomenų agentūros duomenimis, 2022 m. Biržų rajone veiklą vykdančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius padidėjo 29 įmone arba 7,79%. Lyginant su kitomis Panevėžio apskrities savivaldybėmis, šis augimas buvo vienas mažiausių (mažiau buvo tik Panevėžio m.). Taip pat Biržų r. veikiančių mažų ir vidutinių skaičius buvo vienas mažiausių tarp visų Panevėžio apskrities savivaldybių (išskyrus Kupiškio r.). Iš 5 pav. matyti, jog sparčiausiai analizuojamu laikotarpiu tokių įmonių skaičius didėjo Pasvalio r. – 20,54%, Rokiškio r. - 18.09%.

5 pav. Veikiančių MVĮ skaičius Panevėžio apskrities savivaldybėse 2018–2022 m

Šaltinis. Valstybės duomenų agentūros duomenys

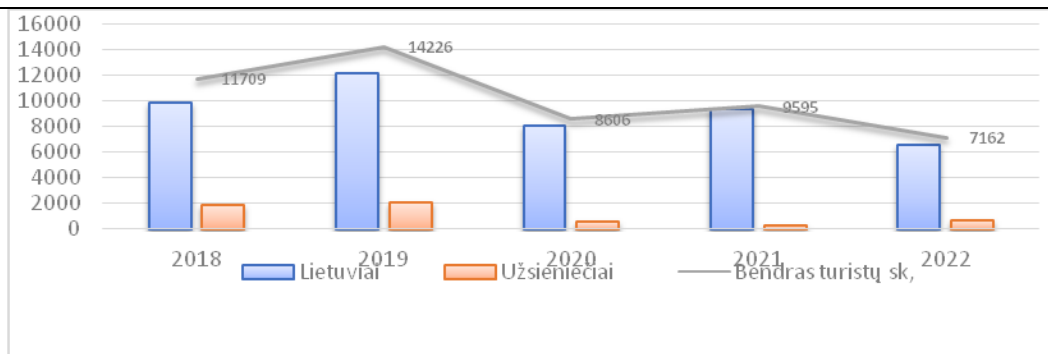
Apibendrinant galima teigti, jog Biržų rajone veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius lyginant su kitomis Panevėžio apskrities savivaldybėmis yra gana nedidelis, o jų skaičiaus augimo tempas vienas mažiausių, tad galima daryti prielaidą, jog taikomos verslo skatinimo priemonės nėra pakankamai efektyvios. Naujų, efektyvesnių, laukiau verslo poreikius atitinkančių priemonių ir paslaugų verslui taikymas leistų efektyviau išnaudoti turimą potencialą, kurį parodo statistiniai duomenys ir atlikto Biržų gyventojų apklausos duomenys. Taip pat tiesioginių užsienio investicijų kiekis tenkantis vienam gyventojui bei jo kitimo tempas yra vieni mažiausių tarp visų Panevėžio apskrities savivaldybių.

Biržų miesto gyventojų apklausos metu 63 proc. dalyvių nurodė, kad jei verslo pradžia būtų skiriamas ES dalinis finansavimas, tai juos paskatintų respondentus pradėti smukųjį (socialinį) verslą.

Atsižvelgiant į tai būtina ieškoti verslo skatinimo būdų ir metodų, padėsiančių ugdyti gyventojų verslumą, užtikrinančių smulkių įmonių konkurencingumą ir gebėjimą išsilaikyti rinkoje kuriant pridėtinę vertę ir darbo vietas.[C2]

Remiantis Biržų turizmo ir verslo informacijos centro (toliau – Biržų TVIC) pateikiamais duomenimis, per 2022 m. Biržų Turizmo informacijos centre apsilankė 7162 lankytojai ir buvo mažiausias per visą analizuojamą laikotarpį. (žr. 6 pav.)

Sušvelnėjus pandemijos valdymo priemonėms ir ribojimams, Biržų TVIC lankytojų skaičius išaugo, tačiau 2019 m. buvęs didelis lankytojų skaičius nepasiektas, kadangi Lietuvoje vis dar buvo taikomi įvairūs pandemijos valdymui skirti suvaržymai. Biržų TVIC duomenimis, turistai keliavo šeimomis ir mažomis grupelėmis, jau iš anksto susiplanavę maršrutą. 2021 m. Biržų TVIC aplankė 271 užsienio turistai, t.y. 50 proc. mažiau nei 2020 m.

6 pav. Biržų TVIC lankytojų skaičius
Šaltinis. Biržų TVIC informacija

TVIC lankytojų kiekį labiausiai lemia sezoniškumas, tad populiariausi yra šiltojo sezono mėnesiai, t.y. apie 43% visų 2021 m. lankytojų. Didelę įtaką lankytojų skaičiui taip pat suteikia rudeninės verslininkų iniciatyvos (pvz. iniciatyvos Kirkilų pramogų parke). Lyginant 2020 m. ir 2021 m. duomenis, rudens žiemos laiku, lankytojų skaičius išaugo net 63%.

TVIC lankytojų skaičius taip pat fiksuojamas Biržų TVIC svetainėje www.visitbirzai.lt. 2021 m. svetainėje informacijos ieškojo 14 8982 (2020 m. – 93540, 2019 m. – 82803) svetainės lankytojai. Svetainės peržiūrų skaičius nuo jos veikimo pradžios 2013 m. išaugo 86%. 2021 m. lyginant su 2020 m. svetainės peržiūrų skaičius išaugo 43%. **Augantis turistų, peržiūrų skaičius rodo Biržų miesto turistinį potencialą, kurį gali išnaudoti verslai, siūlydami įvairias atvykstantiems turistams patrauklias prekes ar paslaugas, taip dar labiau didinant Biržų miesto populiarumą. [A2]**

Biržų miesto gyventojų apklausos metu 73 proc. dalyvių nurodė, kad jiems trūksta verslumo mokymo, konsultacijų verslo pradžiai ir plėtrai paslaugų. [B3]

Biržų miestas ir rajonas tarp kitų Lietuvos savivaldybių išsiskiria savo unikaliu gamtiniu, istoriniu, kultūriniu identitetu. Turistinė infrastruktūra mieste gerai išvystyta, tačiau turinti potencialą tolimesniam vystymui. Aktyvus ir gausus kultūrinis gyvenimas, užtikrinantis įvairius vietos gyventojų ir miesto svečių kultūrinius poreikius. Atsižvelgiant į tai ir vadovaujantis Lietuvos teritorijos bendrojo plano „Lietuva 2030“ duomenimis, Biržų miestas yra išskiriamas kaip didelį rekreacinį potencialą turinti funkcinė zona, kurioje svarbu stiprinti bendradarbiavimą, siekiant plėtoti konkurencingą rekreacijos ir turizmo sektorių šalyje. **Remiantis šiuo bendroju planu, visoje šalyje išskiriamos 5 tokios zonos, kurių viena yra Biržų miestas. [C3]**

Valstybės duomenų agentūros duomenis 2021 m. Biržų rajone veikė 23 apgyvendinimo paslaugas teikiančios įstaigos. Nuo 2017 m. tokių įstaigų skaičius išaugo daugiau nei dvigubai (56,5%), o lyginant su 2020 m. – 8,7 proc. (21 įstaiga). Remiantis Biržų TIC duomenimis, 2022 m. Biržų mieste veikė 13 privataus apgyvendinimo įstaigų, 1 viešbutis, 1 svečių namai, 1 kempingas. Viso 16 apgyvendinimo paslaugas teikiančių įstaigų. Tai didžiausias apgyvendinimo įstaigų skaičius lyginant su Pasvaliu (3), Kupiškio (4), Rokiškio (15). Pagal maitinimo paslaugas teikiančių įmonių skaičių 2023 m. pr. duomenimis, Biržų miestas taip pat pirmuoja, kadangi maitinimo paslaugas teikia: 1 restoranas, 8 kavinės, 3 picerijos, 3 užkandinės, 3 valgyklos ir 2 barai. Viso 20 maitinimo įstaigų. Tuo tarpu Pasvalio mieste – 8, Kupiškio – 7, Rokiškio – 11.

Pagerėjus geopolitinei situacijai yra potencialas vietinių ir užsienio turistų srautų augimui. Biržų r. savivaldybės iniciatyva parengus architektūrinius sprendimus Biržų miesto viešųjų erdvių tvarkymui ir pritaikymui visuomenės poreikiams, 2018-2022 m. laikotarpiu buvo rekonstruota J. Janonio aikštė, Radvilos, J. Bielinio, Reformatų gatvės, sutvarkyta teritorijoje greta Reformatų ir J. Bielinio gatvių, įrengtas lieptas ir laiptai iš plažo į pilį, sutvarkytas tiltas per Apaščios upę ir kitos miesto viešosios erdvės. **[A2].**

2.2. STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ IR GRĖSMIŲ ANALIZĖ

Eil. Nr.	Stiprybės	Pagrindimo Nr.	Eil. Nr.	Silpnybės	Pagrindimo Nr.
1.	Jaunimo ir su jaunimu dirbančios organizacijos, turinčios žinių ir patirties įgyvendinant įvairius darbo su jaunimu projektus	A1	1.	Aukštas nedarbo lygis	B1
2.	Tvarkomos miesto viešosios erdvės, pritaikytos įvairių gyventojų grupių socialiniams, sociokultūriniams ir ekonominiams poreikiams	A2	2.	Neigiamos demografinių rodiklių tendencijos	B2
3.	Aktyvus, daug įvairių sričių apimantis NVO tinklas, kurio dalis turi patirties sprendžiant miestui svarbias socialines problemas, bendradarbiaujant tarpusavyje ir su vietos valdžia	A3	3.	Informavimo ir konsultavimo, mentorystės paslaugų trūkumas verslininkams ir planuojantiems pradėti verslą (projektų rengimo ir valdymo, marketingo, finansavimo šaltinių ir kt.)	B3
4.	Biržų r. savivaldybės vykdoma smulkiojo verslo plėtros programa, taikomos lengvatos įsigyjantiems verslo liudijimus	A4	4.	Didėjantis socialinę atskirtį patiriančių asmenų skaičius	B4
5.	Paplitusi jaunimo savanorystė, lyginant su kitais Lietuvos rajonais, ir pozityvus kitų amžiaus grupių asmenų požiūris į savanorystę	A5	5.	Nepakankami profesiniai, neformalaus švietimo, darbiniai ir verslo įgūdžiai bei žinios	B5
6.	Pozityvi gyventojų nuostata į verslo vystymą, kūrimą	A6	6.	Nepakankamas socialinių, sociokultūrinių priemonių vykdymas, siekiant socialinės integracijos	B6
7.	Žymus 30-39 m. amžiaus grupės gyventojų skaičiaus augimas, lyginant su kitomis darbingo amžiaus grupėmis	A7	7.	Nepakankamas atskirų socialinių grupių pasirengimas tarpusavio pagalbai ir gebėjimų trūkimas reaguoti į ekstremalias situacijas	B7
			8.	Psichologinės, emocinės pagalbos, žinių apie sveiką gyvenseną, psichologinę ir emocinę sveikatą, sveikatinimo, fizinio aktyvumo veiklų, paslaugų trūkumas Biržų miesto gyventojams	B8
Galimybės			Grėsmės		
1.	Nacionalinė sveikatos priežiūros tinklo pertvarka, sudaranti galimybes didinti sveikatos, sveikatinimo paslaugų kokybę ir prieinamumą, naujų sveikatinimo paslaugų teikimo galimybes	C1	1.	Biržų rajono ekonominiai rodikliai, atsiliekantys nuo šalies ir apskrities rodiklių, lemti didėjančius rajono ir šalies ekonominius skirtumus	D1

2.	Verslo rėmimo, įskaitant socialinį verslą, steigimo ir plėtros galimybės pasinaudojant ES 2021-2027 m. investicinių fondų ir kitų programų finansavimu	C2	2.	Demografinio senatvės koeficiento blogėjimas turės įtakos demografiniam disbalansui ateityje	D2
3.	Biržų miestas priskiriamas didelį rekreacinį potencialą turintiems pasienio regiono centrams, kuris išskiriamas kaip funkcinė zona, skirta plėtoti konkurencingą rekreacijos ir turizmo sektorių šalyje.	C3	3.	Aplinkosauginiai reikalavimai, ribojantys veiklą ir paslaugų teikimo galimybes prie vandens telkinių	D3
4.	Nacionalinė mokesčių reforma turinti teigiamos įtakos gyventojų pajamų didėjimui, sudaranti palakesnes sąlygas smulkiojo verslo vystymuisi ir kt.	C4	4.	Socialinės apsaugos poreikio ir išlaidų šioms paslaugoms augimas dėl senstančios visuomenės	D4
5.	Įvairių nacionalinių sveikatos ir sveikatinimo prevencinių programų kūrimas ir įgyvendinimas, siekiant didinti įvairių amžiaus grupių gyventojų fizinį aktyvumą, sveiką gyvenseną, atliekant žalingų įpročių prevenciją ir kt.	C5	5.	Sveikatos priežiūros ir slaugos poreikio bei išlaidų šioms paslaugoms augimas dėl visuomenės senėjimo; sudėtingas specialistų pritraukimas	D5

3. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR JŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS RODIKLIAI, ĮSKAITANT IŠMATUOJAMAS REZULTATO SIEKTINAS REIKŠMES

Siekiant atliepti vietos teritorijos, kuriai rengiama Strategija, gyventojų lūkesčius, Strategijos tikslai buvo formuluojami remiantis Biržų rajono, Panevėžio regiono ir kitų strateginių ir teisinių dokumentų analizės, Biržų miesto gyventojų anketinės apklausos, fokusuotų grupių tyrimo, projektinių idėjų pateiktais pasiūlymais ir SSGG analizės rezultatais. Jais siekiama spręsti vietos bendruomenei aktualias gyventojų atskirties problemas, t. y. taikyti prevencines priemones socialiai pažeidžiamiesiems ir socialinę riziką patiriantiems asmenims didinant jų socialinę įtrauktį, plėsti gyventojų poreikius atitinkančių socialinių ir sociokultūrinių paslaugų teikimą, didinti jų ekonominį aktyvumą, siekiant mažinti socialinę ir ekonominę atskirtį bei mažinti nedarbą, sudarant galimybes dalyvauti darbo rinkoje bei numatoma skatinti socialinio verslo kūrimąsi, plėtrą. Strategijoje yra išskirti 2 tikslai, kurie suformuluoti atsižvelgiant į 2021–2027 metų investicijų programos 4.7 konkretų uždavinį „Skatinti aktyvią įtrauktį, siekiant propaguoti lygias galimybes ir aktyvų dalyvavimą ir gerinti įsidarbinamumą“ ir 4.9 konkretų uždavinį „Didinant socialinę ir ekonominę marginalizuotų bendruomenių, migrantų ir nepalankias sąlygas turinčių grupių integraciją įgyvendinant integruotas priemones, įskaitant aprūpinimą būstu ir socialinių paslaugų teikimą“. Žemiau pateikiami tikslai, uždaviniai ir planuojami siekti rezultato bei produkto rodikliai.

1 TIKSLAS – DIDINTI SOCIALINĘ ĮTRAUKTĮ BIRŽŲ MIESTE

Tikslas suformuluotas atsižvelgiant į Biržų rajono ir Panevėžio regiono strateginio planavimo dokumentus, statistinių duomenų analizės duomenis, kuriuos patvirtino Biržų miesto gyventojų anketinės apklausos bei fokusuotų grupių tyrimo rezultatai. Remiantis atlikto tyrimo ir statistinių duomenų analizės duomenimis buvo suformuluota Biržų miesto SSGG analizė. Tikslu mažinamos SSGG analizėje pateiktos B4, B6 silpnybės bei D2, D4, D5 grėsmės, kurių sprendimui pasitelkiamos A1, A2, A3, A5 stiprybėmis bei išnaudojamos C2, C5 galimybės. Tai vienas svarbiausių vietos plėtros strategijos tikslų, kuriuo stengiamasi padaryti teigiamą socialinį pokytį įvairaus amžiaus ir socialinių grupių asmenims, kuriems reikalingos įvairios, novatoriškos socialinės ir sociokultūrinės veiklos, paslaugos, kurios padėtų spręsti jų socialines, emocines, užimtumo, socialinių įgūdžių ir socialinės integracijos problemas.

TIKSLO 1 ALTERNATYVA	TIKSLO 2 ALTERNATYVA
Didinti socialinę įtrauktį Biržų mieste. Ši alternatyva siekiama užtikrinti gyventojų socialinės atskirties mažinimą ir socialinę integraciją. Tikslo alternatyva tiksli, aiški, leidžianti suprasti, jog uždaviniu siekiama ne tik skatinti Biržų miesto gyventojų socialinę integraciją, bet ir ją didinti. Lyginant su antrąja tikslo alternatyva, nėra apibrėžtos priemonės kuriomis bus siekiama skatinti ir didinti gyventojų socialinę integraciją, taip paliekant laisvę taikyti daugiau būdų ir priemonių, kaip tai pasiekti. Tikslo alternatyva parengta atsižvelgiant į Biržų miesto A1, A3, A5, A7 stiprybes ir C2, C5 galimybes, kuriomis siekiama mažinti B4, B6, B8 problemas.	Skatinti socialinę integraciją, užtikrinant gyventojų poreikius atitinkančių socialinių ir kitų susijusių paslaugų teikimą Biržų miesto gyventojams. Ši alternatyva kaip ir pirmoji siekia užtikrinti gyventojų socialinės atskirties mažinimą ir socialinę integraciją. Tikslo alternatyva tiksli, aiški, leidžianti suprasti, jog tikslu siekiama skatinti Biržų miesto gyventojų socialinę integraciją, tačiau be skatinimo labai svarbu ir didinti gyventojų socialinę integraciją, apie ką šios alternatyvoje neužsimenama, t. y. alternatyva tik skatina įtraukti ir integraciją, bet nebūtinai sudaro sąlygas jos didėjimui. Dėl šios priežasties ši tikslo alternatyva nepasirinkta. Tikslo alternatyva parengta atsižvelgiant į Biržų miesto A1, A3, A5, A7 stiprybes ir C2, C5 galimybes, kuriomis siekiama mažinti B4, B6, B8 problemas.

	Rezultato rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė 2023 m.	Siekiama reikšmė 2027 m.
1.	BIVP projektų veiklų dalyvių, kurie po dalyvavimo veiklose toliau dalyvauja socialinei integracijai skirtose veiklose ir (ar) darbo rinkoje, dalis (proc.)	0	40

1.1 UŽDAVINYS. SKATINTI SOCIALINĘ INTEGRACIJĄ, UŽTIKRINANT GYVENTOJŲ POREIKIUS ATITINKANČIŲ SOCIALINIŲ IR KITŲ SUSIJUSIŲ PASLAUGŲ TEIKIMĄ BIRŽŲ MIESTO GYVENTOJAMS

Remiantis atliktos Biržų miesto statistinių duomenų analizės ir gyventojų nuomonės tyrimo duomenimis, šiuo uždaviniu ir jame numatytomis veiklomis siekiama užtikrinti SSGG analizėje išgrynintų B4, B6, B7, B8 problemų sprendimą, pasinaudojant C1, C2, C5 galimybėmis bei A1, A2, A3, A5, A7 stiprybėmis. Numatoma pasinaudojant SSGG analizėje nurodytomis stiprybėmis skatinti organizacijų veiklos plėtrą, įtraukiant jaunimą, jaunas šeimas, senjorus, neįgaliuosius, pabėgėlius ir kitus socialinę atskirtį patiriančius asmenis į užimtumo, tarpusavio pagalbos grupių, sveikatinimo ir kitas socialines ir sociokultūrines veiklas. Uždaviniu siekiama prisidėti prie VVG teritorijoje

gyvenančių, socialinę atskirtį patiriančių gyventojų užimtumo bei socialinės įtraukties problemų mažinimo per savanorišką veiklą, organizacijų tarpusavio bendradarbiavimą ir bendruomenines iniciatyvas.

	Produkto rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Siekiamą reikšmę
1.	BIVP projektai, kuriuos įgyvendino NVO ir (arba) kurie įgyvendinti kartu su partneriu (vnt.)	0	0	4	4	4	3	0	0	15
2.	Vietos plėtros strategijos veiklų dalyvių skaičius	0	0	240	240	240	180	0	0	900

1.1 UŽDAVINIO 1 ALTERNATYVA	1.1 UŽDAVINIO 2 ALTERNATYVA
Skatinti socialinę integraciją, užtikrinant gyventojų poreikius atitinkančių socialinių ir kitų susijusių paslaugų teikimą Biržų miesto gyventojams. Uždavinio alternatyva suformuluota atsižvelgiant į SSGG analizėje išgrynintas Biržų miesto B2, B4, B6, B7, B8 problemas, jų sprendimui pasitelkiant A1, A2, A3, A5, A7 stiprybes ir C1, C2, C5 galimybes. Alternatyva suformuluota neapribojant, nenurodant tiksliai kokiomis priemonėmis, metodais, būdais turi būti mažinama Biržų miesto gyventojų atskirtis. Taip sudaromos sąlygos socialinę atskirtį mažinti visų amžiaus ir tikslinių grupių gyventojams, kuriant ir taikant įvairias atskirties mažinimo ir integracijos didinimo priemones. Taip pat alternatyva užtikrina, jog visos gyventojams skirtos veiklos, priemonės, paslaugos bus parinktos atsižvelgiant į jų poreikius taip, kad jie būtų maksimaliai atliepti.	Skatinti įvairaus amžiaus ir socialinės padėties gyventojų grupių integraciją į visuomeninį gyvenimą, užtikrinti socialinių paslaugų prieinamumą, kokybę ir plėtrą Biržų mieste. Uždavinio alternatyva suformuluota siekiant mažinti B2, B4, B6, B7 ir B8 Biržų miesto problemas, pasinaudojant C1, C2, C5 galimybėmis ir A1, A2, A3, A5, A7 stiprybėmis. Ši uždavinio alternatyva aiškiai suformuluota, tačiau joje nurodoma, jog bus vykdoma integraciją į visuomeninį gyvenimą, tad lyginant su pirmąja alternatyva ši negarantuoja, jog socialinė integracija ir jai užtikrinti pasirinktos priemonės, būdai ir metodai bus atrinkti taip, jog maksimaliai atlieptų Biržų miesto gyventojų poreikius ir užtikrintų visų rūšių integraciją. Alternatyvoje taip pat pernelyg užbrėžiama kokios priemonės turi būti įgyvendinamos, siekiant skatinti integraciją į visuomeninį gyvenimą. Atsižvelgiant į tai, ši alternatyva nepasirinkta.

2. TIKSLAS – DIDINTI BIRŽŲ MIESTO GYVENTOJŲ EKONOMINĮ AKTYVUMĄ IR INTEGRACIJOS Į DARBO RINKĄ GALIMYBES

Tikslo įgyvendinimas leis pasinaudojant A4, A6, A7 stiprybėmis ir išnaudojant C2, C3, C4 galimybes mažinti Biržų miesto B1, B2, B3, B4, B5 silpnybes. Tokiu būdu prisidedant prie D1, D2, D3 grėsmių mažinimo. Šiuo tikslu siekiama skatinti naujo verslo, ypač socialinio verslo, kūrimąsi ir plėtrą. Skatinama socialinio verslo plėtra siekiama ne tik prisidėti prie vietos verslo ir gyventojų ekonominio aktyvumo skatinimo, bet kartu padėti spręsti gyvenamosios vietovės socialines problemas. Taip pat šiuo tikslu gyventojams siekiama suteikti verslumo ir įvairias profesines žinias ir įgūdžius, priemones, reikalingus integracijai į darbo rinką ar kuriant nuosavą verslą. Tikslo taip pat skatinamas bendradarbiavimo tinklų kūrimas su kitomis vietos veiklos grupėmis, kartu įraukiant ne tik miestų vietos veiklos grupių atstovus, tačiau ir kitų organizacijų narius, siekiant pritaikyti gerąją patirtį iš Lietuvos ir kitų Europos sąjungos valstybių, suteikti aktualias žinias ir įrankius bendradarbiavimo

vystymui. Siekiamų priemonių visuma prisideda prie teigiamų socialinių pokyčių visuomenėje kūrimo ir plėtros.

TIKSLO 1 ALTERNATYVA	TIKSLO 2 ALTERNATYVA
Didinti Biržų miesto gyventojų ekonominį aktyvumą ir integracijos į darbo rinką galimybes. Šio tikslo alternatyva suformuluota atsižvelgiant į SSGG analizę. Tikslo siekiama išnaudojant C2, C3, C4 galimybes ir A4, A6, A7 stiprybes sumažinti B1, B2, B3, B4, B5 silpnybes, kartu prisidedant prie D1, D2, D3 grėsmių mažinimo. Tikslo alternatyva aiškiai nurodoma, jog siekiama padidinti gyventojų aktyvumą ir jų galimybes integruotis į darbo rinką, o ne tik skatinti tai, t.y. siekiama dvejopo poveikio: didinti gyventojų ekonominį aktyvumą ir kartu didinti galimybes gyventojams integruotis ir išsilaikyti darbo rinkoje kuriant ilgalaikį poveikį. Taip pat tikslu paliekama galimybė ekonominį aktyvumą didinti sudarant sąlygas kurti savo verslą.	Skatinti naujų darbo vietų kūrimąsi, sudarant palankias ekonominės veiklos sąlygas verslų kūrimuisi ir plėtrai Biržų mieste. Ši tikslo alternatyva sudaro palankias sąlygas kurtis naujiems verslams, jiems plėstis užtikinant naujų darbo vietų kūrimą, tačiau lyginant su pirmąja alternatyva, nesudaromos galimybės nekuriant verslo ir darbo vietų tiesiog integruotis į darbo rinką ir joje išsilaikyti įgijus tam reikiamų žinių ir gebėjimų. Tikslo alternatyva parengta atsižvelgiant į A4, A6, A7 Biržų miesto stiprybes bei turimas C2, C3, C4 galimybes, kuriomis sprendžiamos B1, B2, B3, B4, B5 problemos.

	Rezultato rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė 2023 m.	Siekiami reikšmė 2027 m.
1.	BIVP projektų veiklų dalyvių, kurie po dalyvavimo veiklose toliau dalyvauja socialinei integracijai skirtose veiklose ir (ar) darbo rinkoje, dalis (proc.)	0	40
2.	Paramą gavusiuose subjektuose sukurtos darbo vietos	0	6
3.	Pilietinės visuomenės ir privačiojo sektoriaus subjektai, dalyvavę rengiant ir (ar) įgyvendinant vietos plėtros strategijas	12	15

2.1 UŽDAVINYS – VYKDYTI VEIKLAS, SKIRTAS BIRŽŲ MIESTO GYVENTOJŲ DARBINIŲ IR VERSLUMO ĮGŪDŽIŲ UGDYMU, SKATINAT NAUJŲ VERSLO SUBJEKTŲ KŪRIMĄSI IR PLĖTRĄ, BENDRADARBIAVIMO TINKLŲ KŪRIMĄ

Socialiniai verslai ne tik generuoja pajamas ir kuria ekonominę pridėtinę vertę, bet kartu sprendžia gyvenamosios vietovės socialines problemas, prisideda prie teigiamų socialinių pokyčių visuomenėje kūrimo, todėl uždaviniu siekiama skatinti naujo verslo, ypač socialinio verslo, kūrimąsi ir plėtrą Biržų mieste. Tai novatoriškas sprendimas integruojamas į strategiją. Uždaviniu taip pat per įvairias novatoriškas veiklas, priemones numatoma organizuoti veiklas skatinančias Biržų miesto gyventojų verslumą ir reikiamų darbo rinkai darbinių įgūdžių įgijimą, kas sudarytų sąlygas gyventojams ne tik kurti savo verslus, bet ir sėkmingai įgijus reikiamų žinių ir įgūdžių įsitvirtinti ir išsilaikyti darbo rinkoje. Šiuo uždaviniu bus prisidedama prie SSGG B1, B3, B3, B5 silpnybių sprendimo, pasinaudojant A2, A4, A6, A7 stiprybėmis ir išnaudojant C2, C3, C4 galimybes. Biržų miesto VVG šiame uždavinyje numatyta veiksmais siekia bendradarbiauti su kitomis VVG,

Produkto rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Siekiami reikšmė
-------------------------------	-----------------	------	------	------	------	------	------	------	------------------

1.	BIVP projektai, kuriuos įgyvendino NVO ir (arba) kurie įgyvendinti kartu su partneriu (vnt.)	0	0	0	1	1	0	0	0	2
2.	Vietos plėtros strategijos veiklų dalyvių skaičius	0	0	0	50	90	0	0	0	140
3.	Socialinio verslo subjektai, per BIVP projektus gavę paramą socialinio verslo kūrimui ar plėtrai, skaičius.	0	0	0	1	2	1	0	0	4
4.	Paramą gavusios įmonės (iš jų: labai mažos, mažosios, vidutinės ir didelės), skaičius.					1				1

2.1 UŽDAVINIO 1 ALTERNATYVA	2.1 UŽDAVINIO 2 ALTERNATYVA
Vykdyti veiklas, skirtas Biržų miesto gyventojų darbinių ir verslumo įgūdžių ugdymui, skatinant naujų verslo subjektų kūrimąsi ir plėtrą, bendradarbiavimo tinklų kūrimą. Ši alternatyva pasirinkta, kadangi joje aiškiai suformuluota, jog bus siekiama ugdyti ne tik Biržų miesto gyventojų darbinius įgūdžius leisiančius jiems įsitvirtinti darbo rinkoje, bet ir ugdyti jų verslumą, tai sudarant palankias sąlygas kurtis naujiems verslams, plėstis jau veikiantiems. Taip pat uždavinio alternatyva užtikrinama vykdyti veiklas skatinančias bendradarbiavimo tinklų kūrimą. Uždavinio alternatyva, pasinaudojant C2, C4 galimybėmis ir A3, A4, A6, A7 Biržų miesto stiprybėmis spręsti SSGG analizėje išskirtas B1, B3, B5 problemas.	Ugdyti Biržų miesto gyventojų verslumo žinias ir įgūdžius, sudarant palankesnes galimybes įsitvirtinti darbo rinkoje. Ši alternatyva gera, tačiau lyginant su pirmąja, šioje alternatyvoje nėra siekiama skatinti bendradarbiavimo tinklų kūrimo, o taip pat akcentuojamas tik gyventojų verslumo ir finansinio raštingumo ugdymas, nukreiptas į įsitvirtinimą darbo rinkoje, o ne kurti verslus ar plėsti jų veiklą. Uždavinio alternatyva siekiama spręsti B1, B3, B5 SSGG analizėje išskirtas problemas, jų mažinimui pasitelkiant A3, A4, A6, A7 stiprybes ir C2, C4 galimybes.

4. GYVENAMOSIOS VIETOVĖS BENDRUOMENĖS DALYVAVIMO RENGIANČIĄ STRATEGIJĄ EIGA

4.1. VIEŠIEJI PRISTATYMAI IR KONSULTACIJOS

Nevyriausybinių, verslo ir vietos valdžios sektorių atstovų dalyvavimas rengiant antrąją miesto plėtros strategiją yra labai svarbus, todėl įgyvendinant Biržų miesto vietos veiklos grupės plėtros strategiją 2023-2027 m. bus skatinamas miesto bendruomenės, verslo ir vietos valdžios bendradarbiavimas vietos plėtros projektuose, miesto gyventojų socialinės integracijos didinimui ir vietinių ekonominio aktyvumo didinimui bei įsidarbinimo galimybių gerinimui.

Analizuodama esamą socialinę ekonominę Biržų miesto būklę, BMVVG aiškinosi miesto gyventojų požiūrį į esamą situaciją, siekė sužinoti pagrindines problemas bei žmonių lūkesčius. Gyventojų poreikių tyrimas – svarbus vietos plėtros strategijos rengimo etapas, nes strategijos įgyvendinimo sėkmė didele dalimi priklauso nuo to, kiek aktyviai į šį procesą įtraukiami vietos gyventojai.

Rengiant BMVVG strategiją buvo stengiamasi surinkti kuo daugiau informacijos apie Biržų miesto žmonių poreikius, todėl buvo derinami įvairūs tyrimo metodai – kokybiniai ir kiekybiniai. Kokybiniai gyventojų poreikių tyrimo metodai leido identifikuoti tikslinių gyventojų grupių interesus, o kiekybiniais metodais buvo siekiama, kad surinkta informacija kuo plačiau reprezentuotų Biržų miesto gyventojų nuomones. Poreikių tyrimui buvo naudojami tokie konkretūs tyrimo metodai:

- fokusuotų grupių interviu (kokybinės informacijos rinkimo metodas);
- gyventojų anketinė apklausa (kiekybinės informacijos rinkimo metodas).

Atliekant tyrimą buvo naudojami ne tik tradiciniai duomenų rinkimo ir analizės metodai, bet įtraukti ir inovatyvūs sprendimai: gyventojų anketinė apklausa buvo atliekama ne tik tradiciškai pildant popierines ir internetines anketines apklausas. Anketinės apklausos duomenys taip pat buvo renkami ir sisteminami naudojant slido.com programą, kuri leido interaktyviai naudojant išmaniuosius telefonus surinkti ir išanalizuoti duomenis, kartu leidžiant tyrimo dalyviams interaktyviai įsitraukti į tyrimo procesą.

Fokusuotų grupių interviu – tai struktūruoti grupiniai interviu su tikslinėmis Biržų miesto gyventojų grupėmis, vykstantys neformalios diskusijos forma. Šis metodas leido išryškinti esamas problemas, jų priežastis, nors ir nepateikė tikslų, skaičiais išreiškiamų priklausomybių. Fokusuotų grupių interviu metu surinkta medžiaga padėjo atskleisti bendrą gyvenimo kontekstą ir buvo itin naudinga formuluojant anketos klausimus.

Įvairiapusės informacijos surinkimui fokusuotų grupių diskusijos buvo atliekamos su šiomis tikslinėmis gyventojų grupėmis:

1. verslininkais;
2. vietos valdžios atstovais;
3. senjorais;
4. nevyriausybių organizacijų atstovais;
5. jaunimu;
6. socialinės ir švietimo srities atstovais;
7. užsieniečiais, palikusiems savo šalį dėl karo.

Siekiant paskatinti ne tik tikslinių grupių tarpusavio bendradarbiavimą ir komunikaciją, bet taip pat gauti jų tarpusavyje aptartas Biržų miesto problemas bei pasiūlymus jų sprendimui, visų tikslinių grupių atstovai buvo pakviesti į vieną bendrą susitikimą-diskusiją, kurioje naudojant „Pasaulių kavinės“ metodą, mišrioje grupėje jie ieškojo Biržų miesto gyventojus kamuojančių problemų, jų priežasčių ir galimų sprendimo būdų. Metodo taikymas buvo labai veiksmingas informacijos apsikeitimui, nes diskusijų metu daug gyventojų ir organizacijų atstovų sužinojo, kaip šiuo metu yra sprendžiami jiems kylantys klausimai, kokias paslaugas teikia savivaldybės įstaigos ir nevyriausybinių organizacijos. Tai leido koncentruotis į taip kaip paslaugos gali būti plečiamos ir tobulinamos, jų nedubliuojant ir ekonomiškai naudojant resursus. Siekiant užtikrinti visų suinteresuotų šalių įsitraukimą ir dokumento atitikimą Biržų miesto teritorijos gyventojų lūkesčiams, vadovautasi šiais principais: viešumas, partnerystė, bendruomenės įtraukimas; diskusija pagrįstas bendradarbiavimas ir kompromiso paieškos; uždavinių aiškumas, apibrėžtumas ir pagrįstumas; priemonių realumas ir įgyvendinamumas; mokymasis iš gerosios praktikos pavyzdžių Lietuvoje ir užsienyje; suderinamumas su Lietuvos nacionalinėmis ir Europos Sąjungos plėtros strategijomis; dėmesys strategijos įgyvendinimui; strateginio planavimo proceso tęstinumas ir lankstumas. Žemiau lentelėje pateikiami veiksmai, kurie buvo įgyvendinti Strategijos rengimo etape.

Eil. Nr.	Veiksmas	Aprašymas
1.	Susitikimai –	Susitikimų – konsultacijų tikslas - pateikti informaciją apie

	konsultacijos	pagrindinius miestų vietos plėtros strategijų akcentus, ES fondų investavimo programą 2021-2027 m., rodiklius prie kurių prisidedama pagal 4.7. ir 4.9. uždavinius, remiamas veiklas, tyrimo metodiką, BIVP metodą, projektinių idėjų rinkimą, informuoti apie geruosius ir testinius Biržų miesto vietos veiklos grupės vietos plėtros strategijos 2016–2020 m. projektų veiklų pavyzdžius. Taip pat buvo vykdomos diskusijos dėl identifikuojamų problemų ir poreikių socialinėje srityje, gyventojų ekonominio aktyvumo didinimo ir verslo bei socialinio verslo galimybių Biržų mieste. Viešo pristatymo tikslinės grupės: - Biržų miesto gyventojai ir NVO atstovai; - vietos valdžios atstovai (įtraukiant savivaldybės įstaigų ir įmonių atstovus), - verslo atstovai. Susitikimai vyko 2023 m. sausio 3, 11 ir 18 dienomis. Organizuoti 3 susitikimai, kurių metu buvo pristatyti pirmosios strategijos pasiekti rezultatai, pristatytas naujos strategijos rengimo planas. Su suinteresuotosiomis grupėmis diskutuota apie Biržų miesto problemas skirtingoms tikslinėms grupėms, aptartos stiprybės, galimybės ir grėsmės. Apie konsultacijas skelbta: Biržų miesto VVG internetiniame puslapyje http://www.birzumiestovvg.lt ir socialinio tinklo Facebook puslapyje Biržų miesto vietos veiklos grupė bei Biržų r. savivaldybės internetiniame puslapyje www.birzai.lt. Taip pat, informacija apie konsultacinius renginius buvo siunčiama organizacijoms el. paštu.
2.	Projektinių pasiūlymų analizė	Tikslas – iš ateityje potencialių projektų pareiškėjų surinkti preliminarinius projektinių idėjų pasiūlymus, kurie rengiant strategiją padėtų geriau įsivertinti Biržų miesto organizacijų turimą potencialą vykdyti veiklas, kartu preliminariai įsivertinant reikalingų lėšų poreikį. Projektinių idėjų pateikimo šablonai buvo pateikti visų informaciniuose susitikimuose-konsultacijose bei fokus grupių susitikimuose dalyvavusiems asmenims, prašant juos pateikti savo projektines idėjas. Grįžtamasis ryšys buvo gautas iš 29 organizacijų, įstaigų, įmonių, verslo atstovų ar fizinių asmenų. Projektų idėjas teikė įvairios su socialiai pažeidžiamomis grupėmis, vaikais ir jaunimu, senais ir pagyvenusiais, neįgaliais asmenimis dirbančios organizacijos. Pagrindinės siūlomų įgyvendinti projektų veiklų sritys susijusios su įvairiomis edukacijomis, maisto gamybos ir kitų amatų įgūdžių įgijimu, edukacinėmis veiklomis, užimtumu ir stovyklų organizavimu, sveikatingumo skatinimu, emocinės ir fizinės sveikatos gerinimu. Atsižvelgiant į projektiniuose pasiūlymuose pateiktus preliminarinius lėšų poreikio skaičiavimus buvo planuojamas strategijos biudžetas.
3.	Fokusuotų grupių susitikimai	Fokusuotų grupių susitikimų tikslas – mažose grupelėse su skirtingų sektorių atstovais aptarti su kokiomis pagrindinėmis problemomis Biržų mieste susiduria gyventojai, padiskutuoti

		kokias problemų sprendimo galimybes jie išvelgia, kokias grėsmes ir galimybes mato. Susitikimai vyko 2023 m. sausio mėn., nes viešų konsultacijų metu nebuvo galimybės plačiau aptarti specifinius skirtingų tikslinių grupių poreikius, išsiginčyti priežastis, pasitikslinti informaciją apie galimus sprendimus įgyvendinant rengiamą strategiją. Focus grupių susitikimai vyko su: - nevyriausybinių organizacijų, turinčių vietos projektų įgyvendinimo patirties, atstovais; diskutuota apie 2017-2022 m. pradėtų teikti socialinių ir sociokultūrinių paslaugų tęstinumą; - jaunimo ir dirbančių su jaunimu organizacijų, Atviro jaunimo centro atstovais; diskutuota apie jaunimo įtraukties specifiškumą, gerąsias patirtis, poreikį paslaugų tęstinumui bei savanoriškos veiklos plėtros galimybes įgyvendinant strategiją ; - ukrainiečiais, palikusiais savo šalį dėl karo veiksmų, bei savivaldybės ir nevyriausybinių organizacijų, teikiančių jiems pagalbą, atstovais. Diskutuota apie ukrainiečių patiriamas socialinės atskirties formas; veiklas, kurios padėtų atskirties mažinimui; - nevyriausybinių organizacijų, vienijančių skirtingą negalia turinčius asmenis, atstovais; - senjorus vienijančių organizacijų atstovais; - verslininkais, aktyviai remiančiais socialines iniciatyvas; - nevyriausybinių organizacijų, teikiančių socialines paslaugas ir vykdančių ekonomines veiklas, atstovais apie galimybes vystyti socialinio verslo veiklas. 2023 m. vasario 1 d. organizuotas bendras visų trijų sektorių atstovų bei gyventojų, nepriskiriančių savęs vienam konkrečiam sektoriui, susitikimas, kurio metu buvo naudojamas „Pasaulio kavinė“ metodas. Visų tikslinių grupių atstovai susirinkę į vieną grupę, dirbdami kartu, diskutuodami išgrynino pagrindines problemas tikslinėms grupėms, sužinojo kaip sprendžiamos šios problemos, teikė pasiūlymus kaip bendradarbiaujant patobulinti paslaugas ir jas išplėsti (jei yra poreikis, nes po diskusijų didelė dalis dalyvių sužinojo, kad jiems rūpimos paslaugos didesne ar mažesne apimtimi yra prieinamos ir daugeliu atvejų nemokamos). Apie viešą konsultaciją skelbta: Biržų miesto VVG internetiniame puslapyje http://www.birzumiestovvg.lt ir socialinio tinklo Facebook puslapyje Biržų miesto vietos veiklos grupė bei pasidalinta grupėje „Biržai“, kuri turi 18,9 tūkst. narių. Taip pat, informacija apie konsultacinius renginius buvo siunčiama organizacijoms el. paštu.
4.	Biržų miesto gyventojų nuomonės tyrimas	Tikslas – siekiant užtikrinti kokybišką esamos situacijos analizę bei tikslingą numatomų sričių finansavimą buvo atlikta Biržų miesto gyventojų apklausa. Apklausa atlikta po statistinės rezultatų analizės pristatymo, tam, kad patikrinti ir išsiaiškinti, kurioms iš nustatytų probleminių sričių/stiprybių strategijoje turi

		būti teikiamas didžiausias dėmesys. Apklausai atlikti buvo parengtas elektroninis klausimynas, apimantis 15 klausimų. Apklausos laikotarpis – 2023 m. sausio 31 d. – vasario 14 d. Respondentai – Biržų miesto gyventojai; vietos valdžios, verslo, NVO atstovai. Rezultatas – atlikta Biržų miesto gyventojų apklausa, kurioje dalyvavo 458 respondentai. Apklausos rezultatai parodė, kad Strategijoje analizuojant Biržų miesto esamą situaciją gautos išvados atitinka realią situaciją ir padėjo identifikuoti problemines sritis. Apklausos ataskaita pateikiama Strategijos prieduose.
5.	Vieši pristatymai	Renginio tikslas – pristatyti Strategijos projektą ir aptarti joje numatytus veiksmus. Viešo pristatymo tikslinė grupė – Biržų miesto teritorijos gyventojai. Biržų miesto vietos veiklos grupės strategijos 2023-2027 m. projekto pristatymas visuomenei vyko 2023 m. balandžio 13 d. Apie pristatymą skelbta: Biržų miesto VVG internetiniame puslapyje http://www.birzumiestovvg.lt, socialinio tinklo Facebook puslapyje Biržų miesto vietos veiklos grupė bei pasidalinta grupėje „Biržai“, kuri turi 18,9 tūkst. narių 2023 m. vasario 23 d. Biržų rajono savivaldybės tarybos posėdyje buvo pristatytas Biržų miesto vietos veiklos grupės strategijos 2023-2027 m. projektas, kuriam pritarta 2023-02-24 sprendimu Nr.T-65, įsipareigojant skirti dalinį finansavimą iš savivaldybės biudžeto lėšų. Panevėžio regiono plėtros taryba 2023 m. balandžio 4 d. priėmė sprendimą Nr. TS-2 „Dėl Biržų miesto vietos veiklos grupės strategijos 2023-2027 m. projekto atitikties Panevėžio regiono 2022-2030 metų plėtros plano projektui“.

PROJEKTAS

5. BIRŽŲ MIESTO 2023-2027 M. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS FINANSINIS VEIKSMŲ PLANAS

1. TIKSLAS – Didinti socialinę įtrauktį Biržų mieste

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	viso 2022-2029 m.
Europos socialinis fondas +	0	0	327 321,21	292 866,35	327 321,21	292 866,35	0	0	1 240 375,12
Europos regioninės plėtros fondas	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0,00
LR valstybės biudžetas	0	0	28 881,29	25 841,15	28 881,29	25 841,15	0	0	109 444,88
Savivaldybės biudžeto lėšos	0	0	71 250,00	63 750,00	71 250,00	63 750,00	0	0	270 000,00
Privačios lėšos	0	0	47 547,50	42 542,50	47 547,50	42 542,50	0		180 180,00
Iš viso tikslui:	0,00	0,00	475 000,00	425 000,00	475 000,00	425 000,00	0,00	0,00	1 800 000,00

1.1 UŽDAVINYS - Skatinti socialinę integraciją, užtikrinant gyventojų poreikius atitinkančių socialinių ir kitų susijusių paslaugų teikimą Biržų miesto gyventojams

Europos socialinis fondas +	0	0	327 321,21	292 866,35	327 321,21	292 866,35	0,00	0	1 240 375,12
Europos regioninės plėtros fondas	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0,00
LR valstybės biudžetas	0	0	28 881,29	25 841,15	28 881,29	25 841,15	0,00	0	109 444,88
Savivaldybės biudžeto lėšos	0	0	71 250,00	63 750,00	71 250,00	63 750,00	0,00	0	270 000,00
Privačios lėšos	0	0	47 547,50	42 542,50	47 547,50	42 542,50	0	0	180 180,00
Iš viso uždaviniui:	0,00	0,00	475 000,00	425 000,00	475 000,00	425 000,00	0,00	0,00	1 800 000,00

PROJEKTAS

1.1.1. Veiksmas. Teikti bendrąsias, specialiąsias ir kitas socialines ir sociokultūrinės paslaugas, atitinkančias Biržų miesto gyventojų poreikius	Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys atrinkti atviro konkurso būdu	Europos socialinis fondas +	0,00	0,00	292 866,35	292 866,35	292 866,35	292 866,35	0,00	0,00	1 171 465,40
		Europos regioninės plėtros fondas	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		LR valstybės biudžetas	0,00	0,00	25 841,15	25 841,15	25 841,15	25 841,15	0,00	0,00	103 364,60
		Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	63 750,00	63 750,00	63 750,00	63 750,00	0,00	0,00	255 000,00
		Privačios lėšos	0,00	0,00	42 542,50	42 542,50	42 542,50	42 542,50	0,00	0,00	170 170,00
		Iš viso veiksmui:	0,00	0,00	425 000,00	425 000,00	425 000,00	425 000,00	0,00	0,00	1 700 000,00
1.1.2. Veiksmas. Įvairių sociokultūrinių paslaugų teikimo užtikrinimas Biržų miesto gyventojams ir atvykusiems /grįžusiems gyventi į Biržus, karo pabėgėliams ir kt., atsižvelgiant į jų poreikius	Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys atrinkti atviro konkurso būdu	Europos socialinis fondas +	0,00	0,00	34 454,86	0,00	34 454,86	0,00	0,00	0,00	68 909,72
		Europos regioninės plėtros fondas	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		LR valstybės biudžetas	0,00	0,00	3 040,14	0,00	3 040,14	0,00	0,00	0,00	6 080,28
		Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	7 500,00	0,00	7 500,00	0,00	0,00	0,00	15 000,00
		Privačios lėšos	0,00	0,00	5 005,00	0,00	5 005,00	0,00	0,00	0,00	10 010,00
		Iš viso veiksmui:	0,00	0,00	50 000,00	0,00	50 000,00	0,00	0,00	0,00	100 000,00
2. TIKSLAS - DIDINTI BIRŽŲ MIESTO GYVENTOJŲ EKONOMINĮ AKTYVUMĄ IR INTEGRACIJOS Į DARBO RINKĄ GALIMYBES											
	Europos socialinis fondas +	0,00	0,00	0,00	20 672,92	31 009,38	0,00	0,00	0,00	51682,3	
	Europos regioninės plėtros fondas	0,00	0,00	159 353,75	228 263,48	228 263,49	159 353,76	0,00	0,00	775 234,48	

PROJEKTAS

		LR valstybės biudžetas	0,00	0,00	14 060,62	21 964,97	22 877,01	14 060,62	0,00	0,00	72 963,22
		Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	34 687,50	54 187,50	56 437,50	34 687,50	0,00	0,00	180 000,00
		Privačios lėšos	0,00	0,00	23 148,13	36 161,13	37 662,63	23 148,13	0,00	0,00	120 120,00
		Iš viso tikslui:	0,00	0,00	231 250,00	361 250,00	376 250,01	231 250,01	0,00	0,00	1200000
2.1 UŽDAVINYS - Vykdyti veiklas, skirtas Biržų miesto gyventojų darbinių ir verslumo įgūdžių ugdymui, skatinant naujų verslo subjektų kūrimąsi ir plėtrą, bendradarbiavimo tinklų kūrimą											
		Europos socialinis fondas +	0,00	0,00	0,00	20 672,92	31 009,38	0,00	0,00	0,00	51682,3
		Europos regioninės plėtros fondas	0,00	0,00	159 353,75	228 263,48	228 263,49	159 353,76	0,00	0,00	775234,48
		LR valstybės biudžetas	0,00	0,00	14 060,62	21 964,97	22 877,01	14 060,62	0,00	0,00	72963,22
		Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	34 687,50	54 187,50	56 437,50	34 687,50	0,00	0,00	180000
		Privačios lėšos	0,00	0,00	23 148,13	36 161,13	37 662,63	23 148,13	0,00	0,00	120120
		Iš viso uždaviniui:	0,00	0,00	231 250,00	361 250,00	376250,005	231250,005	0	0	1200000
2.1.1. Veiksmas. Naujų profesinių specialybių, darbinių įgūdžių suteikimas	Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys atrinkti atviro konkurso būdu	Europos socialinis fondas +	0,00	0,00	0,00	20 672,92	31 009,38	0,00	0,00	0,00	51 682,30
		Europos regioninės plėtros fondas	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		LR valstybės biudžetas	0,00	0,00	0,00	1 824,08	2 736,12	0,00	0,00	0,00	4 560,20
		Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	0,00	4 500,00	6 750,00	0,00	0,00	0,00	11 250,00
		Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	3 003,00	4 504,50	0,00	0,00	0,00	7 507,50
		Iš viso veiksmui:	0,00	0,00	0,00	30 000,00	45 000,00	0,00	0,00	0,00	75 000,00

PROJEKTAS

2.1.2. Veiksmas. Socialinio verslo kūrimas ir plėtra Biržų mieste	Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys atrinkti atviro konkurso būdu	Europos socialinis fondas +	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
		Europos regioninės plėtros fondas	0,00	0,00	90 444,02	90 444,02	90 444,03	90 444,03	0,00	0,00	361 776,10
		LR valstybės biudžetas	0,00	0,00	7 980,35	7 980,35	7 980,35	7 980,35	0,00	0,00	31 921,40
		Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	19 687,50	19 687,50	19 687,50	19 687,50	0,00	0,00	78 750,00
		Privačios lėšos	0,00		13 138,13	13 138,13	13 138,13	13 138,13	0,00	0,00	52 552,50
		Iš viso veiksmui:	0,00	0,00	131 250,00	131 250,00	131 250,01	131 250,01	0,00	0,00	525 000,00
2.1.3. Veiksmas. Biržų miesto gyventojų verslumo skatinimas, naujo verslo kūrimui bei plėtrai reikalingų gebėjimų ir priemonių suteikimas	Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys atrinkti atviro konkurso būdu	Europos socialinis fondas +	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
		Europos regioninės plėtros fondas	0,00	0,00	68 909,73	68 909,73	68 909,73	68 909,73	0,00	0,00	275 638,92
		LR valstybės biudžetas	0,00	0,00	6 080,27	6 080,27	6 080,27	6 080,27	0,00	0,00	24 321,08
		Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	15 000,00	15 000,00	15 000,00	15 000,00	0,00	0,00	60 000,00
		Privačios lėšos	0,00	0,00	10 010,00	10 010,00	10 010,00	10 010,00	0,00	0,00	40 040,00
		Iš viso veiksmui:	0,00	0,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	0,00	0,00	400 000,00
2.1.4. Veiksmas. Bendradarbiavimo tinklų su kitomis vietos veiklos grupėmis iniciatyvos, įtraukiančios viešojo sektoriaus institucijų, NVO ir verslo subjektus	Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys atrinkti atviro konkurso būdu	Europos socialinis fondas +	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
		Europos regioninės plėtros fondas	0,00	0,00	0,00	68 909,73	68 909,73	0,00	0,00	0,00	137 819,46
		LR valstybės biudžetas	0,00	0,00	0,00	6 080,27	6 080,27	0,00	0,00	0,00	12 160,54

PROJEKTAS

	Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	0,00	15 000,00	15 000,00	0,00	0,00	0,00	30 000,00
	Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	10 010,00	10 010,00	0,00	0,00	0,00	20 020,00
	Iš viso veiksmai:	0,00	0,00	0,00	100 000,00	100 000,00	0,00	0,00	0,00	200 000,00

Lėšos strategijos įgyvendinimui	iš viso:	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	2028 m.	2029 m.
Europos socialinis fondas +	1 292 057,42	0,00	0,00	327 321,21	313 539,27	358 330,59	292 866,35	0,00	0,00
Europos regioninės plėtros fondas	775 234,48	0,00	0,00	159 353,75	228 263,48	228 263,49	159 353,76	0,00	0,00
LR valstybės biudžetas	182 408,10	0,00	0,00	42 941,91	47 806,12	51 758,30	39 901,77	0,00	0,00
Savivaldybės biudžeto lėšos	450 000,00	0,00	0,00	105 937,50	117 937,50	127 687,50	98 437,50	0,00	0,00
Privačios lėšos	300 300,00	0,00	0,00	70 695,63	78 703,63	85 210,13	65 690,63	0,00	0,00

Lėšos strategijos administravimui	iš viso:	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	2028 m.	2029 m.
Europos socialinis fondas +	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Europos regioninės plėtros fondas	170 000,00	0,00	8 500,00	51 000,00	42 500,00	42 500,00	25 500,00	0,00	0,00
LR valstybės biudžetas	30 000,00		1 500,00	9 000,00	7 500,00	7 500,00	4 500,00		
Savivaldybės biudžeto lėšos	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Privačios lėšos	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Iš viso vietos plėtros strategijai:	3 200 000,00
Europos socialinis fondas +	1 292 057,42
Europos regioninės plėtros fondas	945 234,48
LR valstybės biudžetas	212 408,10
Savivaldybės biudžeto lėšos	450 000,00
Privačios lėšos	300 300,00

6. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS VALDYMO, STEBĖSENOS IR VERTINIMO TVARKA

6.1. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS VALDYMAS, STEBĖSENA, VERTINIMAS IR KEITIMAI

BMVVG sukurta pagal horizontalios partnerystės principus ir vienija pilietinės visuomenės atstovus. BMVVG valdymo sistema ir organizacinė struktūra vykdoma pagal Biržų miesto BMVVG įstatus, vidaus darbo tvarką, valdybos darbo reglamentą. BMVVG narių skaičius yra nuolat kintantis, nes ji yra atvira naujiems nariams – tiek juridiniams, tiek fiziniams, veikiantiems ar gyvenantiems BMVVG teritorijoje. BMVVG užtikrina lanksčią, atvirą ir nediskriminuojančią priėmimo į narius tvarką.

Vykdydama savo veiklą BMVVG atsižvelgia į horizontaliuosius principus – darnaus vystymosi, įskaitant reikšmingos žalos nedarymo principą, lygių galimybių ir nediskriminavimo (dėl lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, etninės priklausomybės, religijos, negalios ar kt.), įskaitant prieinamumo visiems reikalavimo užtikrinimą, darnaus vystymosi, įskaitant reikšmingos žalos nedarymo principą.

Už veiksmų, skirtų vietos plėtros strategijai įgyvendinti, atranką, vietos plėtros strategijos įgyvendinimo koordinavimą ir stebėseną atsakingi BMVVG valdymo organai.

Visuotinis narių susirinkimas atsakingas už:

- ❖ Strategijos ir jos pakeitimų tvirtinimą;
- ❖ metinių Strategijos įgyvendinimo ataskaitų tvirtinimą;
- ❖ galutinės Strategijos įgyvendinimo ataskaitos tvirtinimą.

Kolegialus BMVVG valdymo organas (valdyba) atsakingas už:

- ❖ vietos plėtros projektų įgyvendinimo planų atrankos kriterijų rengimą ir tvirtinimą;
- ❖ vietos plėtros projektų įgyvendinimo planų vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos aprašo tvirtinimą;
- ❖ vietos plėtros projektų įgyvendinimo planų vertintojų sąrašo tvirtinimą;
- ❖ vietos plėtros projektų įgyvendinimo planų vertinimo ataskaitų tvirtinimą;
- ❖ rizikų, susijusių su Strategijos įgyvendinimu, valdymą;
- ❖ kitus klausimus, numatytus teisės aktuose, susijusius su Strategijos įgyvendinimu.

Vienasmenis BMVVG valdymo organas – vadovas (pirmininkas) atsakingas už:

- ❖ kvietimų teikti vietos plėtros projektų įgyvendinimo planus atrankai rengimą ir skelbimą;
- ❖ su Strategijos įgyvendinimu susijusių dokumentų saugojimą, bylų formavimą ir archyvavimą;
- ❖ potencialių projekto įgyvendinimo planų teikėjų ir projektų vykdytojų konsultavimą;
- ❖ Strategijos įgyvendinimo ataskaitų rengimą;

- ❖ komunikaciją su pareiškėjais, LR vidaus reikalų ministerija, Centrine projektų valdymo agentūra ir kitais suinteresuotais asmenimis;
- ❖ Strategijos įgyvendinimo viešinimą;
- ❖ kitų užduočių, susijusių su Strategijos įgyvendinimu, vykdymą.

BMVVG, įgyvendindama strategiją, vertindama vietos plėtros projektų įgyvendinimo planus ir vykdydama projektų įgyvendinimo priežiūrą laikysis objektyvumo, nediskriminavimo ir lygiateisiškumo, nešališkumo ir skaidrumo, konfidencialumo principų.

Vietos plėtros projektų atrankos kriterijus ir vietos plėtros projektų atrankos tvarka bus nustatoma taip, kad nebūtų nepagrįstai ribojamos vietos plėtros pareiškėjų galimybės ar nepagrįstai sudaromos palankesnės ar nepalankesnės sąlygos tam tikriems pareiškėjams. Visiems pareiškėjams bus teikiama vienoda informacija projektų atitikties Strategijų nuostatomis, kvietimų teikti vietos plėtros projektų įgyvendinimo planus formose pateiktos informacijos klausimais, taip pat sudaromos vienodos sąlygos tokią informaciją gauti.

Asmenys, dalyvaujantys rengiant dokumentus ir priimant miesto BMVVG sprendimus savo veikloje užtikrins viešųjų interesų viršenybę ir deklaruos savo privačius interesus, kaip nustatyta Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatyme; teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka privalės deklaruoti galimą interesų konfliktą ir esant galimam interesų konfliktui privalės nusišalinti.

Užtikrinant konfidencialumo principo laikymąsi BMVVG turi vietos plėtros projekto įgyvendinimo plane ir vietos plėtros projekto sutartyje pateiktą informaciją naudoti tik vietos plėtros projekto įgyvendinimo plano vertinimo, vietos plėtros projekto atrankos, stebėsenos tikslais ir neskleisti informacijos apie vietos plėtros projektą, išskyrus teisės aktuose numatytus atvejus.

BMVVG, atlikdama vietos plėtros projektų stebėseną, rinks, analizuos informaciją apie vietos plėtros projektų rengimo ir vietos plėtros projektų įgyvendinimo eigą. Vietos plėtros projektų stebėsenos tikslas – laiku identifikuoti vietos plėtros projektų rengimo ir įgyvendinimo problemas, keliančias riziką vietos plėtros strategijos tinkamam įgyvendinimui, ir imtis veiksmų šioms rizikoms suvaldyti.

BMVVG vietos plėtros projektų stebėsenai atlikti naudos šią informaciją:

1. kurią pateiks Centrinė projektų valdymo agentūra LR vidaus reikalų ministerija;
2. kurią miesto BMVVG gaus iš vietos plėtros projekto vykdytojų;
3. kitais būdais surinktą informaciją.

Esant poreikiui BMVVG atliks Strategijos keitimus, kurie bus vykdomi pagal Vietos plėtros strategijų įgyvendinimo taisyklėse nustatytus reikalavimus. Strategijos pakeitimus tvirtina visuotinis BMVVG narių susirinkimas.

Biržų miesto VVG viešins Strategijos įgyvendinimo eigą, rezultatus ir kitą informaciją BMVVG internetinėje svetainėje www.birzumiestovvg.lt ir skatins Biržų miesto gyventojus ir šioje teritorijoje veiklą vykdančius juridinius asmenis dalyvauti Strategijos įgyvendinime. Informacijos sklaida vyks naudojant socialinio tinklo Facebook ir kitas priemones.

7. BIRŽŲ MIESTO 2023-2027 M. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS PRIEDAI

1. Priedas. 2023-02-01 Ketinimo bendradarbiauti susitarimas Nr. 1 su Pakruojo miesto vietos veiklos grupe ir dalyvių sąrašas;
2. Priedas. Biržų rajono savivaldybės tarybos sprendimas;
3. Priedas. Panevėžio regiono plėtros tarybos sprendimas;
4. Priedas. Susitikimo – konsultacijos su Biržų r. savivaldybės politikais, savivaldybės ir valstybės įmonių bei įstaigų atstovais dalyvių sąrašas;
5. Priedas. Susitikimų-konsultacijos su Biržų mieste veikiančių nevyriausybinių organizacijų ir neformalių organizacijų atstovais dalyvių sąrašas;
6. Priedas. Susitikimo-konsultacijų Biržų miesto verslo atstovais dalyvių sąrašas;
7. Priedas. Susitikimo- viešosios konsultacijos su Biržų miesto vietos valdžios, verslo ir nevyriausybinių organizacijų atstovais dalyvių sąrašas;
8. Priedas. Informacinio renginio „Biržų miesto vietos veiklos grupės strategijos 2023-2027 m. projekto pristatymas visuomenei“ 2023 m. balandžio 13 d. dalyvių sąrašas;
9. Priedas. Strategijos rengimo veiklų viešinimo nuorodos ir ekrano vaizdai;
10. Priedas. Biržų miesto gyventojų nuomonės tyrimas, anketa;
11. Priedas. Biržų miesto gyventojų Focus grupių susitikimų duomenų analizė;
12. Priedas. Biržų miesto VVG vietos plėtros strategijos veiksmų lėšų poreikio pagrindimas.